

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7565; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Iz zgodovine mirovne ideje

Naš naučni minister je izdal odlok, po katerem naj se po vseh ljudskih, srednjih, visokih in strokovnih šolah praznuje 11. november kot mirovni dan. S tem naj bi se tudi naša mladina pridružila svetovnemu gibanju za mir.

Teženje po stalnem miru in strah pred vojnimi grozotami ni novo: vsi veliki osvoboditelji so se proglasili za nosilce miru. Kot političen ideal pa se pojavi mirovna misel v prvi polovici 17. stoletja. Ko si je v 30 letni vojni Francija priborila nadvlado nad Evropo, je začela zagovarjati načelo osvobodjenja Evrope pod zaščito Francije, kar je v svojih memoarih jasno izpovedal vojvoda Sully; vodilni minister Henrika IV. Od tedaj ni mirovna misel več zamrla. Učeni možje kot Grotius, Leibnitz in Kant so v posebnih monografijah razpravljali o tem važnem vprašanju in podali tudi konkretne načrte za vpostavitve in ohranitev stalnega miru. Zahtevno po trajnem miru so imeli izprva v svojem programu tudi francoski revolucionarji leta 1789. Po padcu Napoleona je pa sv. alijansa proglasila mirovno propagando med evropskimi narodi za svoj vrhovni cilj. Namesto orožja, tako so oznanjali v javnih okrožnicah, naj v državah in družinah zavladajo načela sv. vere. Ruski car Aleksander, pruski kralj Viljem in avstrijski cesar Franc so se slovesno zaobljubili, da hočejo kot dobri očetje voditi svoje narode v duhu bratstva in v medsebojni ljubezni štiti vero, mir in pravico.

Čeprav je bila ta sama na sebi lepa ideja je bolj trenuten izraz ruskega romantika na carskem prestolu, je vendar našla v evropskih državah dobrohoten odmev. Pozdravili so jo vsi dobromislečji in jo začeli tudi dejansko širiti. Vsi večji narodi so ustanavljali mirovna društva in mirovne zveze. Mirovnemu klicu se je odzvala celo Amerika, ki je že leto po Dunajskem kongresu osnovala »Mirovno društvo«. Ameriki je tri leta pozneje sledila Anglija, ki je poleg Mirovnega društva začela izdajati tudi »Mirovno glasilo« (Herald of Peace). Na Nemškem obstoja formalno mirovno društvo od leta 1850, na Francoskem od 1867, v Avstriji od leta 1891, na Ruskem pa od leta 1909. Temu splošnemu toku so se polagoma pridružile tudi manjše države kot Nizozemska, Danska, Norveška, Švedska, Belgija in Švica.

Mirovno misel so poživljali mirovni mednarodni kongresi, ki so se shajali zlasti po letu 1848 v Bruslju, Parizu, Frankfurtu in Londonu. Svoj obol je doprinesla tudi književnost. Nemška pisateljica Berta Suttner je posvetila mirovni misli roman: Proč z orožjem (Die Waffen nieder) 1889 in od leta 1892 je ista pisateljica pod enakim naslovom izdajala glasilo, ki ga je leta 1898 prekrstila v: Mirovni glasnik (Die Friedenswarte). V podobnem zmislu so pisali Nizozemec Couperus, Rus Leonid Andrejev ter Nemeč Karl Hauptmann. Po svetovni vojni pa tozadevna literatura še bolj narašča.

Diplomatski svet pa je načel vprašanje v začetku 20. stoletja. Pobudo za to je dal ruski car Nikolaj II. Ta je objavil 28. avgusta 1898 Mirovni manifest, katerega sad je bila leto pozneje Haaska mirovna konferenca. Na njej je sodelovalo 26 držav, ki so porazdelile mirovno delo v tri komisije: Prva je razpravljala o omejitvi oboroževanja in vojnih izdatkov, druga je izdelala mednarodni zakon o vojni na suhem in na morju, tretja pa je proučevala vprašanje, kako rešiti mednarodne spore mirnim potom, to je potom posredovanja. Tako je bilo po haški konferenci prepovedano iz zrakovolovne metati projektili in eksplozivne snovi, ki bi širile zadušljive ali strupene pline; prepovedane so bile tako zvane dum-dum krogle, bombardiranje trgovskih pristanišč in obmorskih neurjenih mest, potapljanje trgovskih ladij in polaganje podmorskih min.

V svetovni vojni vojskujoče se sile niso upoštevale haških konvencij. Po mnenju Pi-lea, vseučiliškega profesorja v Parizu, niso bile za to obvezne, ker haški sklepi še niso bili ratificirani. Pa čeprav konvencije niso uspeli, tvorijo vendar haška konferenca važen mejnik v zgodovini mednarodnih odnosov. Kljub delnem neuspehu predstavljajo vendar nov korak k organizaciji Mednarodnega mirovnega društva, ki je dobilo po svetovni vojni konkreten izraz v osnovanju Društva narodov.

Kot očeta Društva narodov imenujejo pokojnega ameriškega predsednika Wilsona. Po njegovi iniciativi se je namreč na versajskem kongresu osnoval odbor 10 članov, med katerimi je bil tudi takratni jugoslovanski poslanik v Parizu, pokojni dr. Milenko Vesnić, ki je izdelal temeljne zakone za ligo narodov.

V Društvo narodov stopi lahko vsaka država, dominijon ali kolonija, ki ima svobodno upravo. O sprejemu v društvo razpravlja društvena skupščina. Za sprejem je potrebna dvetretjinska večina. Danes šteje društvo 56 članov, ki so pri glasovanju vsi enakopravni. Društvo obsega dve politični korporaciji, glavno tajništvo in Mednarodni urad dela. Vsi našteti oddelki imajo svoj sedež v Ženevi, v posebnih, nalašč za to zgrajeni palači, dočim je nastanjeno raziščišče za mednarodne spore v mirovni palači v Haagu.

Krono poveljnega mirovnega gibanja pa tvori tako zvani Kellogov pakt, ki so ga podpisali 27. avgusta 1928 v Parizu. Bistvo tega mednarodnega dogovora je izraženo v 1. in 2. členu, ki določata: 1. Zastopniki vodilnih držav v imenu svojih narodov slovesno izjavljajo, da vojno

Spomenik hvaležnosti Franciji

Velika manifestacija francosko-jugoslovanskega prijateljstva v Belgradu

Belgrad, 11. nov. m. Prestolnica je danes pozorišče veličastne svečanosti, kakršnih smo doslej videli le malo. Odkritje spomenika hvaležnosti velikemu francoskemu narodu je zbralo v Belgradu zastopnike iz vseh krajev naše države, ki so z iskrenostjo in prisrčnostjo dali izraza svojim globokim čuvstvom za prijateljstvo velike zaveznice v težkih časih svetovne vojne.

Tisoči in tisoči so se danes zbrali v Belgradu, da v imenu jugoslovanskega naroda manifestirajo prisrčne zveze med Francijo in Jugoslavijo. Nič prisiljenega, nič narejenega ni ta proslava. Videlo se je, da prijateljstvo med Francijo in Jugoslavijo prihaja iz dna duše in da na to jugoslovanski narod polaga najlepše nade. Kdor je videl te manifestacije, je videl, kako globoko je to prijateljstvo, ki ga nihče ne more razdreti.

Slavnostna akademija na univerzi

Najprej se je na univerzi vršila slavnostna akademija, ki so ji prisostvovali člani kraljeve vlade, diplomatski zbor in čista jugoslovanskega javnega življenja. Naša generaliteta z vojnim ministrom na čelu je bila zbrana skoraj v polnem številu. Največ pozornosti so vzbudili francoski generali in francoska delegacija, ki je zavzela častno mesto. Pred pričetkom akademije je pevski zbor društva »Obilič« zapel himno.

Belgrajski rektor vseučilišča je v toplih besedah izrazil hvaležnost Franciji, in pokazal na zgodovinski razvoj teh srčnih vezi med Jugoslavijo in Francijo. Prav tako je govoril rektor zagrebškega vseučilišča.

Rektor ljubljanskega vseučilišča dr. Serko je imel zelo tople govor. Proslavljal je Francijo in naglašal njeno ogromno vlogo v življenju Jugoslovancev, posebno pa njeno veliko vlogo za slovenski rod. Slovenci so se stoletja nahajali pod jarmom, zato so Slovenci vedno upirali svoje oči na Francijo. Danes svobodni in srečni v svoji državi čutijo nasproti temu narodu in tej veliki državi, nasproti temu blagorodnemu in velikemu narodu globoko ljubezen, globoko spoštovanje. Z ustanovitvijo Ilirije je veliki Napoleon označil celje, o katerih je skozi stoletja sanjal slovenski rod, ki so sedaj uresničeni v veliki Jugoslaviji. Razvoj jugoslovanstva, napredek Slovencev je tesno zvezan s Francijo. Nič ni svetlejšega, nič ni lepšega in nič ni bolj prisrčnega od zvez naših duš in src s tem plemenitim francoskim narodom. Živel veliki narod francoski! Je po završetku svojega govora vzkljknil dr. Serko, čigar govor je žel dolgočrajno odobravanje.

Prof. Bogdan Popović je govoril o veliki kulturni misli Francije v preteklih stoletjih. Očital je na njemu svojstven način razvoj francoske književnosti in umetnosti in njen vpliv na vse ostale narode. Naševal je velika imena francoskih nesmrtnikov, ki so bili stoletja in stoletja vzor poznejšim rodovom, ki bodo tudi taki ostali.

V imenu jugoslovanskih dijakov, ki so se šolali na francoskih gimnazijah in univerzah, je govoril Marodić, ki se je s toplimi besedami spominjal, s kako blagodarnostjo so bili srbski dijaki med svetovno vojno podpirani, negovani in vzgojeni med Francozi.

Francoski učenjak Pineaux je na koncu seje imel govor, v katerem je med drugim dejal, da ni nihče bolj pokazal iskrenosti in velike hvaležnosti, kakor Jugoslovani. Zato je vrsta na Francozih, da izrečejo hvaležno besedo Vam. Vi, ki ste doprinesli tolike junaške in težke žrtve za uresničitev svojega vekovnega ideala, ste prvi nam Francozom pokazali, koliko ste nam sorodni. Zato ni tretirano, če v imenu Francije povem, da so naša čuvstva ista, kakor so Vaša. Zveza z našo državo postaja vedno bolj čvrsta. Prav tako pa so vedno bolj čvrste zveze med najmlajšimi rodovi, kar nam daje najboljše nade za bodočnost.

Po njegovem govoru so prisotni odšli skozi gost špalir ljudstva, ki je vsepovsod vzkljkalo Francijo, na Kalimegdan, kjer je bila zbrana ogromna množica povabljenih in velika množica gledalcev. Tisoči in tisoči so pozdravljali francoske goste, ki so bili navdušeni in globoko ganjeni nad tem sprejemom in pozdravom. Videlo se je, da imajo mnogi solzne oči. Na Kalimegdanu so bili v kraljevski loži že zbrani ministri s predsednikom vlade generalom Petrom Živkovičem na čelu, ki se je danes vrnil iz Ljubljane. Francoski minister Champetier de Ribes

Malo pred deveto je prispel kraljevski par v spremstvu kneza Pavla in kneginje Oolge. Predsednik odbora za postavitve spomenika prof. Mijanovič je imel čuvstven govor, v katerem se je spominjal skupnega junaštva in trpljenja in skupnih borb med svetovno vojno. Nato je izročil spomenik županu belgrajske občine, ki je prav tako izrazil globoko hvaležnost Francije in obenem zagotavljal, da bo belgrajska občina imela ponosno čuvata ta dragoceni dar.

Francoski minister Champetier de Ribes je imel nato govor, v katerem je izvajal:

kot sredstvo mednarodnih sporov obsojajo in se ji odpovedujejo. 2. Poravnava in rešitev vseh sporov ali konfliktov, ki bi mogli med njimi nastati — in naj bodo kakršnegakoli izvora — se ne sme nikdar drugače vršiti kakor z mirnimi sredstvi.

Tako besedilo tega pakta jasno govori, da so prišle tudi vodilne države do spoznanja, da se da za mir delati in mir ohraniti samo z mirnimi sredstvi. In to je in mora ostati vrhovni princip vsakega uspešnega mirovnega gibanja. Trajen mir bo napočil le tedaj, ko stopi na

Govor voditelja francoske delegacije

Vaše Veličanstvo! 6. marca 1871 je knez Peter Karagorgjevič, bivši gojenec St. Cirške vojne akademije in bivši častnik generalnega štaba francoske vojske, ranjen v službi domovine in odklikovan z redom Legije časti, dal svojo ostavko. V tej ostavki je napisal: Smatral bom za enega najdragocnejših spominov svoje kariere čas, ki sem ga imel čast prebiti pod to zastavo. Če ne bi imel drugih spominov, že čin, ki mi je bil dan in spomin nanj bi hranil v najsvetejšem našega doma, ki že dolgo čuti zvesto udanost napram Franciji, ki je Srbiji 50 let učvrščala samoupravo in neodvisnost.

Kakor je vaš veliki oče si štel v čast, da je stavil svoj meč v službo Francije, tako zna Francija 60 let po porazu in 12 let po zmagi na dan 11. novembra kot spomin na 11. november 1918, ki je napravil konec morij in ki pomeni zarjo novega mira, hraniti ta spomin. Vojaki z Marne in Verduna prihajajo, da pozdravijo bojevnike z Vardarja in Bitolja. Francija ve, kaj je zvestoba. Francoska vlada je izvolila odrediti, da njen minister za penzije, vaš vojni drug, vam izrazi to zvestobo. Ona ni mogla bolj počastiti vašega naroda. Prisotnost Vašega Veličanstva in kr. vlade pri posvetitvi spomenika Franciji in množice ljudstva dokazujejo, kako gledate do hvaležnosti. Mi prosimo, da sprejmete našo hvaležnost in divljenje Francije. Francija se z divljenjem spominja Princa Regenta, zmagovitega voditelja vojske in borca za mir, ki ga je izvojeval dostojanstveno in polnem bratstvu med Francijo in Jugoslavijo. Vem tudi to, s kolikim navdušenjem so se vsa tri plemena vaše kraljevine, ki jih enako ljubim, odzvala vabilu prof. Mijanoviča. Včeraj sem imel srečo, da njemu in belgrajski občini prinesem jasen dokaz hvaležnosti svoje vlade, ki je veren tolač občutkov celega naroda. Mi smo vam hvaležni za to, ker ste izbrali tako mesto, da slavite Francijo ne daleč od spomenika sinov-junakov vašega naroda. Tako zopet simbolizirate nerazdvojljivost dveh bratskih narodov. En edini umetnik je oba spomenika ustvaril, spomenika nemih besedi. Njegov genij se je hranil z gledanjem velikih del starega veka ter se je naučil obeležja vseh kiparjev. Njegova velika ljubezen do vaše zgodovine in neodvisnosti umetniškega značaja so napravili iz Ivana Meštroviča ne samo naslavnejšega genijakiparja, temveč eno od dominantnih osebnosti zgodovine umetnosti. Francija je ponosna, da je predstavljen v liku, ustvarjenem od umetnika tako odlične nacije, ki hoče služiti izključno pravdi in svobodi. Mi vemo, da vi ljubite Francijo vedno in enako. Francija pa vas ljubi v miru enako kot vas je ljubila v vojni. Skupno smo preživeli zadnje spomine boli in slave. Isto toliko so nas boleli neuspehi umika in trpljenje okupacije. Preživeli smo navdušeni polet ofenzive, osvobojenja in zmage. Skupno trpljenje in skupne muke pa združujejo še bolj kot zmagave duše narodov in poedincev. Se močnejši kot lepi spomini in uspehi naših dveh narodov so skupne žrtve, skupne boli in skupno trpljenje. Morali smo se boriti ramo ob ramo in prestati največje težkoče. Ostal: smo verni zastavam domovine. Pakt edinstva, ki smo ga sklenili na bojnem polju, mora po naši in vaši volji služiti ideji miru, da po strahotah in trpljenju vojne umiri svet. Ne sreče in gospodarske težave so prišle kot posledica dolgih vojn. Evropa ni mogla takoj priti v ravnotežje. Kar pa pomeni kri za vojno, to pomeni delo za mir, delo za katero je potrebno mnogo volje in mnogo potrpljenja. Naša naroda sta mnogo pretrpela v vojnah, toda kot je bil do zdaj čas vojn, tako naj bo od zdaj čas miru. Mi imamo potrebno moč in potrebno potrpljenje, ki ju bomo uporabili za učvrstitev miru.

Govor ministra Kumanudija
Nato je govoril minister brez listnice dr. Kumanudi, ki je izvajal:
Vaše Veličanstvo, gospod predsednik in gospodje ministri!
Jugoslovanska kraljevska vlada mi je naložila, da se pred vami zahvalim za vsa dejanja plem-

Odstop belgijske vlade

Vzrok je šolski spor med Flaminci in Volonci

Bruselj, 11. nov. k. Belgijski kabinet je danes par ur pred otvoritvijo parlamenta odstopil. Po seji, ki je sledila proslavi premirja, se je sestalo pri Huysmansu pet liberalnih ministrov, ki so se zedinili v tem, da pomeni večrajnji sklep Federation liberale pod predstvom bruseljskega župana Adolfa Maxa desavstriranje njihove politike in da je zato njihov odstop potreben. Na zborovanju Federation liberale so namreč zahtevali, da se prekličie prepoved, ki jo je izrekel minister za vede in umetnosti Vautier glede sodelovanja profesorjev flamskega vseučilišča na francoski Ecole des hautes etudes v Gentu. Liberalci so se od vsega početka ostro izjavili proti tej odredbi, ker jo smatrajo za napad na ustavno načelo svobode pouka. Tudi pet katoliških ministrov se je danes po demonstraciji liberalnih ministrov odlo-

Minister Champetier de Ribes, odličen katoliški politik, vodja francoske delegacije pri odkritju spomenika hvaležnosti Franciji.

nite Francije vam, ki ste ljubeznivo prišli, da prisostvujete odkritju spomenika hvaležnosti Franciji. To dolžnost izražanja hvaležnosti vsega naroda opravičim z velikim ponosom in ganjenostjo. Ta kip najplemenitejšega naroda je izzval v nas vse pretekle bolečine in vse mučenje, ki sta ga skupno pretrpela oba naroda. Ta trdi granit in večni bron naj pokažeta, da smo skupaj preživeli kri za pravico in da smo na ta način posvetili svoje bratstvo. Potem, ko smo triumfirali in dosegli mir, moramo delati v tem bratstvu in korist vsega človeštva za mir. Danes ta veličastni kip izraža hvaležnost, ki na veke veže naš narod z vašim; in on ima močnejši pomen, ker se navdušenosti pridružuje tudi razum, ki vpoštevata stvarnost, da ostanemo zvesti čuvarji tega, kar smo za tako drago ceno dobili in kar je bilo s tolikimi žrtvami odkupljeno.

Popoldne je bil prirejen velik svečan banket, na katerem so bile izrečene prisrčne pozdravice. Popoldne ob petih so bili člani francoske uradne delegacije z ministrom Champetier de Ribesom na čelu sprejeti od Nj. Vel. kralja, Nj. V. kraljice ter Nj. Vis. prestolonaslednika Petra in ostalih članov kraljevske doma.

Pri tej priliki je francoski minister Champetier de Ribes izročil prestolonasledniku Petru visoko odklikovanje legije časti ter mu poklonil razna darila v imenu predsednika francoske republike Doumerguea.

Brzjoavka predsednika francoske republike

Belgrad, 11. nov. AA. Nj. Vel. kralj je sprejel od predsednika francoske republike Gastona Doumerguea to-le brzjoavko:

Nj. Vel. kralju Jugoslavije Aleksandru I., Belgrad. — Globoko ginjen od priznanja, ki se danes izkazuje Franciji, hitim, da Vašemu Veličanstvu in vsemu jugoslovanskemu narodu, tako tesno združenemu v čuvstvih s francoskim, pošljem svoje pozdrave. — Vdani Gaston Doumergue.

Belgrad, 11. nov. AA. Na pozdrav predsednika francoske republike je Nj. Vel. kralj odgovoril s sledečim brzjoavko:

Zahvaljujoč se Vaši eksc. za prisrčne želje o priliki odkritja spomenika hvaležnosti do Francije v Belgradu, mi je na tem, da Vam izrazim v imenu jugoslovanskega naroda svoje občutke.

Poraz vlade na Bolgarskem

Sofija, 11. nov. q. Včeraj so se v Bolgariji vršile okrožne volitve. Vladni blok je pretrpel občuten poraz. Uradno se priznava, da je vlada izgubila 74% glasov. Zlasti se v mestih opaža znatno nazadovanje, predvsem v Sofiji, kjer je Demokratiški sogovor padel od 46.000 glasov, ki jih je dobil pri poslednjih volitvah, na 9000 glasov. Casopis je mnenja, da je vzrok takemu izidu gospodarska kriza.

Sofija, 11. nov. AA. Bolgarska agencija poroča: Končni rezultati volitev v okrožne skupščine so dali vladi 242.000, opoziciji pa 367.000 glasov. To pomeni, da je vlada dobila 40 odstotkov vseh glasov.

Dunajska vremenska napoved: Hladnejše, spremenljivo vreme z deževnimi viharji, v prostih legah viharno, na gorah najbrž snežni viharji. — V južnih Alpah poslabšanje vremena in nižja temperatura.

Ministri v Mariboru

(Poročilo o obisku ministrov v Celju glej na 3. strani.)

Po 16. uri so kraljevi odposlanci prispeli v krasno okrašeno ter ozajšano prestolico dravinjske doline.

Konjice.

Kjer jih je pričakovala šolska mladina z učiteljskim, gasilski, Sokoli ter zastopniki vseh lokalnih oblasti, tako okrajni glavar dr. Trstenjak, arhidiacon konjiški Frane **Tovornik** z vikarjem **Vajdo**, kaplanom **Bahanem**, trški župan dr. **Jereb**, župnik **Honje** z okrajnim čestnim odborom, **Šuc** v imenu davčne uprave ter **Muhic** kot sodni predstavnik. Ministri so izstopili pred poslopjem okrajnega glavarstva, si ogledali uradne prostore ter nadaljevali pot proti

Slovenski Bistrici.

Tudi tukaj je bilo vse v zastavi. Sprejema se je udeležila šolska mladina, ki je živahno pozdravljala ministre, gasilce, Sokoli, zastopniki okrajnih oblasti z županom dr. **Boštjanom Schaubachom**, ki je kraljevim odposlancem izrekel prisrčno dobrovolščo.

Nato je šla pot dalje proti

Mariboru.

Kamor so dospeli že v mraku. Ob prihodu ministrov so zoorili širok glavnega trga živahni živi klici polnoštevilo zbrane šolske mladine ter številnega občinstva, ki se je pri tej priliki zgrnilo preko Glavnega trga. Gospodje ministri so se podali po krasnem okrašenem stopnišču mestnega magistra v mestno posvetovalnico, kjer se je vršila slavnostna seja občinskega sveta in kjer jih je s prisrčno besedo pozdravil župan dr. **Juvan**. Tukaj so se zbrali vsi odlični zastopniki občinski ter polnoštevilo navzoči občinski svetniki, ki so ministre toplo pozdravili. Mestni župan dr. **Juvan** je imel ta-le govor:

Pozdrav župana dr. Juvana

Gospodje ministri, dragi nam gostje, mnogo spoštovana gospoda!

Mesto Maribor je doletela danes izredna čast in velika sreča, ko more v tej zgodovinski dvorani, v kateri se je odločevala dolga desetletja usoda obmejnih Slovencev, pozdraviti štiri ministre kraljevske vlade. V imenu mesta Maribora Vas gospodje ministri prisrčno pozdravljam in vam kličem: Dobro nam došli!

Naša radost je tem večja, ker prihajate k nam kot zaupniki in odlični ministri našega viteškega vladarja, kateremu je cel Maribor iz celega srca udan ter kot intimni sodelavci prvega zaupnika Nj. Vel. kralja, gospoda predsednika vlade Petra Živkoviča, ki z veliko državniško modrostjo vodi našo državo in jo bo privedel do končne konsolidacije. Naš pozdrav je iskren in prisrčen in prošnja, da najde enak odmev tudi pri Vas gospodje ministri.

Mesto Maribor s svojo okolico leži na naj-

severnejši točki naše lepe Jugoslavije, toda na nacionalno ogroženem ozemlju. Iz tega razloga se pri nas strankarski boji niso nikdar vršili v tej meri in s to ostružnostjo, kakor drugod po državi. Nacionalna nevarnost je blažila strankarske strasti in nestrpnost. Mi vemo in vedno smo se zavedali, kaj pomeni za nas narodna svoboda. Mi smo preživeli v teh krajih do narodnega ujedinenja težke čase. V teje dvorani se dolga, dolga stoletja ni čula in ni smela spregovoriti slovenska beseda. Mi obmejni Slovenci smo bili na svoji rodni zemlji, posvečeni od naše lastne krvi in lastnega truda, žalibog tuji in državljani druge vrste. Mi nismo imeli svojih narodnih šol, naš jezik se je zaničeval, od javnih služb se nas je odpravilo, zatiralo in celo zapiralo se je narodno zavedne ljudi. Ko je bilo trpljenje najhujše, nam je prinesla zarjo svobode srbska vojska in z velikim navdušenjem, z velikim veseljem in z globoko hvaležnostjo pozdravili smo prevrat, ko smo po stoletnem robstvu dočakali narodno osvobodjenje in se združili z brati Srbi in Hrvati v lastno, mogočno Jugoslavijo pod žezlom vzvišene dinastije Karadjordjevičev.

Gospodje, samo oni, ki je živel v robstvu, more pravilno oceniti vrednost narodne svobode. Komaj smo prišli po težkih žrtvah do lastne svobode, smo morali gledati, kako so se nesposobni narodni voditelji zapletli v bratomorne strankarske boje, ki so resno ogrozili vsak napredek in celo obstoj države. V tem strahu in žalosti, smo vsi obmejni Slovenci brez razlike strank s hvaležnostjo pozdravili veliki dogodek od 6. jan. 1920, ko je viteški in modri naš kralj napravil konec lažiparlamentarizmu, prevzel vodstvo države v lastne roke in pozval v vladno izkušene in z globoko ljubeznijo do države navdahnjene javne delavce, katerih četvorico imamo čast danes pozdraviti v naši sredini.

Gospodje ministri! Vi ste prišli kot odposlanci našega vladarja in gospoda predsednika vlade k nam, da se z zastopniki naroda informirate o njegovih potrebah in o njegovem razpoloženju. Prišli boste v teklu jutrišnjega dne v sliki z zastopniki vseh bivših strank, vseh slojev našega naroda in naših obmejnih prebivalcev, ki vam bodo naše potrebe povedali in jaz Vas prosim, da jim idele na roko. Imeli pa boste tudi priliko, da spoznate pravo razpoloženje naroda. Slovenski del našega naroda je brezmejno udan in globoko hvaležen svojemu viteškemu vladarju in vzvišenemu kraljevskemu domu. V ogromni večini odobrava smerice kraljevskega manifesta od 6. jan. 1920. Naš narod odobrava in s hvaležnostjo zasleduje veliko delo naše kraljevske vlade pod vodstvom predsednika vlade gospoda Petra Živkoviča. Vsak razsoden in objektivni državljani mora in more videti, kako velikansko delo se je izvršilo v tem kratkem času. Na polju zakonodajne gre delo vlade že h koncu, in bomo imeli skoraj vsi državljani enake zakone, enake pravice, enake dolžnosti na podlagi enakih zakonov. Velik napredek je vlada izvršila na gospodarstvenem polju in uspeh tega smotrenega dela se bo še bolj opazil v narodu, čimdalje bo ta vlada trajala. Vi boste videli, da je naš narod pripravljen žrtvovati vse svoje moči, za čimprejšnji proseg dela kraljevske vlade. Mi vsi, ki smo po-

lelicani na vodilna mesta, po svojih močeh posvetimo vse sile brez razlike na bivaše stranke, da to vlado podpiramo, da delamo po njenih intencijah, da tako skupno pomagamo doseči oni veliki cilj, ki ga je nam postavil prvi sin našega naroda Nj. Vel. kralj: Usavršiti in zgraditi trdne temelje za močno, bogato in srečno Jugoslavijo, močno in spoštovano na zmagaj, v kateri pa vsi trije bratje Srbi, Hrvati in Slovenci žive v bratski slogi in ljubezni, enakopravni pred zakonom, one misli in ene krvi.

V tem smislu Vas gospodje ministri pozdravljam in kličem: Naj živi Nj. Vel. kralj, živio Jugoslavija, dobro došli nam gospodje ministri.

Govor min. dr. Srskiča

Po toplen govoru župana dr. Juvana je spregovoril minister dr. Srskič. Uvodoma se je zahvalil za veličastni sprejem, ki ga je kraljevim odposlancem priredila Slovenija. Te navdušene manifestacije, ki jih je ob prihodu ministrov pokazalo ne samo mariborsko prebivalstvo, marveč vsa Slovenija, so najboljši dokaz, da Slovenci razumevajo duha nove dobe. Ministri so prišli, da spoznajo vse potrebe in zahteve ljudstva tudi na najskrajnejši točki naše države. Ministri so se popolnoma prepričali, da se Slovenci zavedajo svojih velikih dolžnosti, in kakor se je Slovenija v zgodovinskih borbah za osvoboditev odlikovala s svojo žilavostjo, resnostjo in neodjenljivostjo, tako je tudi sedaj pripravljena vzorno sodelovati pri konsolidaciji države ter uresničanju tistih vzvišenih ciljev, ki jih je Nj. Vel. kralj začel z zgodovinskim aktom 6. jan. Smatram, da je pogoj naših uspehov v zapupanju vsega prebivalstva nasproti delovanju kraljevske vlade. Zato so tudi prišli kraljevi odposlanci med ljudstvo, da slišejo želje in zahteve vseh slojev ljudstva. Vlada se sicer zaveda, da so te potrebe zelo velike, na drugi strani pa je potrebno, da se tudi prebivalstvo zaveda, da je uresničitev vseh teh želj mogoča le, če bo dovolj sredstev na razpolago. Obljublja, da bo kraljevska vlada v mekih možnostih ter razpoložljivih sredstvih izpolnila vse upravičene želje. Ljudstvo pa je na drugi strani lahko prepričano, da ima vlada dovolj zaupanja, ljubezni in dobre volje za izpolnitev želj ljudstva. (Živijo! Ploskanje.) Minister je zaključil govor z izjavo, da bodo kraljevi odposlanci verno tolmачili razpoloženje, ki vlada v Sloveniji, in vse želje in stremljenja Slovencev. Obenem poziva vse navzoče, da po svojih močeh sodelujejo in podpirajo vlado pri njenih nalogah in stremljenjih za konsolidacijo in uvrstitve velike in močne Jugoslavije.

Navzoči so sprejeli Srskičev govor z navdušenjem in »živio!« klici. Župan dr. Juvan se je zahvalil za lepe besede ter zaključil slavnostno sejo občinskega sveta.

Ministri so se v spremstvu okrajnega inspektorja dr. **Schaubacha** odpeljali ob živahnih »živio!« klicih na Glavnem trgu zbrane množice k Orlic, kjer so se nastanili. Nato so napravili kratek sprehod po mestu. Zvečer ob 8 se je pri Orlic vršila v ožem krogu intimna večerja.

Ministri so se o krasnem sprejemu zelo pohvalno izrazili. Veličastnega sprejema ni mogel motiti rahel dež, ki je pričel pršiti proti večeru.

Kadar zapoje bojni rog...

Mussolini je v svojem zadnjem govoru jasno povedal, da je njegov namen ustvariti vojaško močno Italijo. Za to je potrebno napraviti iz Italijana dobrega voaka in Italijo oborožiti. V t. namen je treba nadaljevati delo svetovne voje, ki je ljudstvo temeljito vzgojila, in obnoviti d'ni na dan značaj Italijanov. To delo je moč skrb in moj cilj in zanje bi lahko vse alo goslo: delaj, sovraži in molči... Leta 1932, bo videl Rim največji oboroženi zbor svoje tritisoletne zgodovine, 56 bataljonov črnih srca, 50.000 mladih fašistov in 9000 bojnih fašev. Banja je, da se Italijani ne vojskujejo. V 11., 12. in 13. stoletju so nosili v bitko ves svoj pogum, vse sovraštvo in bojni bes. Noben narod ne trepa tako pogumno življenja kot Italijanski. Ustvariti je treba vojaško močno Italijo, kajži ugled narodov se naslanja skoro izključno na njihovo vojaško slavo, na njih oboroženo moč.

To je bila Mussolinijeva popolnica fašistom za deveto leto in fašistični glavarji so odhiteli iz Rima s prvimi vlakom, da jo ponesejo tovaršem, zbranim na dan obletnice fašističnega pohoda v Rim. Izpolnili so zvesto duce eve ukaze in bili se bolj mussolinjski kot Mussolini sam. Tako je n. pr. v Pulji poslanec Maracchi (prej Mrak) delal v svojem govoru: »Edino, ako korakamo preko, nas čaka zmaga; če ostanemo na mestu, nas čaka poraz. Zato moramo korakati in zmagati... Italija se ne da zadušiti, temveč ter žilavi Italiji je Bog odličil življenje in Italija mora premagati vse zarote in sovraštvo protozoidarske Vandeje, Francije, Jugoslavije in Čehoslovaške... Mi ne razpolagamo z milijardi zlata, ugrabljenega vsemu svetu in ki se steka v francosko državno banko iz Nemčije; toda mi nosimo ide o in če so nekdaj sansculotti, ki so nosili v sebi le ideje, lahko prekoračili francoske meje, ne bo mogel jutri žetel in obroči ustavit fašistične revolucije, ki bo postala neizbrisno znamenje evropske civilizacije... Če bi Italija ne ostala nevtralna, bi se Marna izpremenila v italijanski Kobariid. Italije se bo i'o, bojijo se n'enege orožja, bo vo se mladih fašistov in nas starejših, ki smo bili že v vojni in ki edini izmed bojujočih se držav se nismo naveličani vo ne in čakamo na Mussolini'ovo zn'jenje... Prisidej moramo, da ostanemo zvesti do kočne zmagi, ki jo hoče duce.«

V Trstu je govoril na »obletnico zmagi« po Mussolinijevem nalogu poslanec Arnaldo Fioretti. »Moramo se š pripravljati, je de al; ka ti zmagi, ki smo jo pridobili, so nam okrnili tisti, ki smo jih rešili; pripravljati se moramo, ker nam je bila znanikarna pravica, ki smo si jo s krvjo pridobili; ker moramo izvo'evali Italiji še eno zmagi, ki bo razgrnila svoja krila in nas napavila bogate in močnejše, do česar nam daje pravico zgodovina... Če bi jutri zapel bojni rog, bomo korakali stari in mladi proti istemu smrtu. P. isega m'adih fašistov ima poseben pomen tu v T. stu, pred našim morjem. S prisego duceju ste p. isegli, da bo na tem morju sama in suvereno vihrala italijanska zastava in da bodo naše ljudje svobodno p. ue v trgovska pristanišča in sicer z bojnimi prapom. V tem trdem pričakovanju naj se brust o duhovij; ka ti tudi v teh letih miru moramo biti hu do bi'ko, ako hočemo zmagati, ako hočemo dati svojim družinam kruha in ako hočemo, da postane Italija v resnici nekaj; in da ne bo več dekla.«

Minister Balbo je v Turinu napovedal po težki preizkušnji svetle še dni. »Vi, ki tu ob skrajnem alpsem braniku čuvali in čakate z orožjem ob nogi, veste, katero je naše upanje: Svetla luč naj zasveti tja, preko ostrih g'benov, kjer večni sneg priča o neolokljivosti domovine...«

Prenavljati je treba značaj Italijanov, je de al duce. Noveembra se druge države spominjajo premirja, veselijo se konca svetovnega klanja, v fašistični Italiji se 4. novembra slavi »obletnica zmagi«. Letos je moralo ta dan počivati vse delo in zapre so bile celo vse trgovine. Na srednjih šolah so slavili obletnico fašističnega pohoda v Rim in obletnico zmagi 5. novembra. Visokofolci so imeli na srednjih šolah slavnostne govore o italijanski zmagi nad Avstrijo. Govorniki so morali dokazati, da je Italija p. idobila zmagi, o o' ožem po strahoviti bitki pri Vittorio Venetu, ki je trajala od 24. oktobra do premirja in ki ji v zgodovini ni para; Avstrija da ni razpadla vesled not anje revolucije (ki je izbruhnila že 20. oktobra), tudi predor v Macedoniji je bil brez pomena, ka ti smrtni udarec Avstriji so zadali Italijani z vojaško zmagi ob P. iavi. Tu se je zapicala tudi us da Nemčije, in kakor čitamo v proglašu italijanskih bojevnikov, tudi usoda vsega sveta! »Gazzetta del Popolo« iz Turina piše, da se je moral Foch ustavit na nemški meji, ker ni imel francojski vojak za nov napad več potrebnega znanca; če bi pa Foch razpolagal z od zmagi pi nimimi četami, kakor so bile tedaj italijanske, bi lahko sklenil p. emirije v Berlinu!

Zanimivo je, da so vsi fašistični glavarji govorili v istem smislu o itajijnski zmagi in pri tem rabili skoro iste izreke. Iz Rima je državni podtajnik v vojnem ministrstvu Mana esi dejal, da je Italija naprej s svojo nevtralnostjo, potem z vstopom v vo'no rešila Francijo in zaveznice; bitka pri Vittorio Venetu je odločila o izidu svetovne vojne. Marsal Caviglia je v Genovi trdil, da je Bolgare in Turke šele po drugi bitki ob P. iavi odvrnilo ameriško zlato (!), da so se pišeli pogajati z zavezniki. Proti Avstriji se je borila sama Italija, drugi zavezniški so se bojevali na francoskem bojišču. Po vsem tem je čudno, kako so mogli voditi pogajanja z Avstrijo Amerijani, to je Wilson, »ta namaj sposobni državnik«. Italija je imela pravico pogajati se neposredno s cesarjem Karlom. Če bi bila to storila, bi bil Karel napravil red v državi, reorganiziral armado in tako lahko ustabil prodiranje zaveznikov v Macedoniji. Končno je maršal zatrdil, da avstrijska armada pred zadno bitko ob P. iavi nikakor ni bila v razsulu, temveč da so jo šele itajianske čete uničile pri Vittorio Venetu... Bolgari in Turki so se doli kupiti z ameriškim zlatom! Predora v Macedoniji torej ni bilo. »Avstrijska armada se ni bila v razsulu — Karel bi bil lahko naredil red v državi in reorganiziral armado.« Vsa protivojva samo zato, »da se prenavlja značaj Italijanov.«

Napad na šolo v Boccu

Gorica, 11. nov. kk. Listi poročajo o novem terorskem napadu v zgorjni soški dolini. Neznane osebe so ponoči vdrle v šolsko poslojne v Boccu in ga zažgale. Miličniki in tamkajšnje prebivalstvo so kmalu pogasili ogenj. Oblasti so takoj začele zasledovati storilce, katerim pa se je posrečilo, v temni noči izginiti brez sledu.

London, 11. nov. AA. Po prihodu leta

»Do X« v Anglijo, je inž. Dormier izjavil, da bo nemško veleletalo skušalo preleteti Atlantski ocean.

Varšava, 11. nov. m. Včeraj se je pričela mednarodna agrarna konferenca, na kateri so se obravnavala vprašanja kmetijskega kredita. Navzoči so člani tistih držav, ki so sodelovale na bukarski konferenci.

Po volitvah v Avstriji

Dunaj, 11. nov. kk. V notranjepolitični situaciji ni bilo danes nobene spremembe ali odločitve. Heimwehrovski krogi so zato, da naj se v primeru, če bi novo izvoljeni parlament ne bil sposoben za delo, razpišejo nove volitve ob enem z volitvijo predsednika republike. Ker je za volitev predsednika po ustavi predpisana volivna dolžnost, upajo v tem, da bodo pri volitvi nastali meščanski glasovi. V krogih ustavne meščanske sredine pa se že opazja prizadevanje za sestavo večine, ki pa časoma do prihodnjega tedna ne bo moglo doseči še nobene rezultata, ker je zvezni kancler Vaugoin odšel na kratek dopust. Ta pogajanja bodo očitno šla za tem, da se prepereči zopetni razpust parlamenta.

Indija dobi samoupravo

London, 11. nov. q. Na večerajšnjem banketu novega londonskega lordmajorja je imel ministrski predsednik MacDonald govor, v katerem je dal v zvezi z indijsko konferenco, ki se bo jutri pričela, zelo značilne izjave. MacDonald je rekel: Indija, ki je z Anglijo spojena pod eno kruno, bo uživala samoupravo, ki ji je neobhodno potrebna. Ta MacDonaldova izjava, da ima dobiti Indija samoupravo, je dovedla v političnih krogih do velikih kombinacij. Zlasti se konservativci bojijo, da ne bi bila vlada proti Indiji preveč popustljiva.

Kako nameravajo v Romuniji štediti

Bukarest, 11. nov. q. Posebni odbor je sestavil predlog za znižanje proračuna za l. 1931. Po tem načrtu naj bi se državni proračun ne znižal samo za 5, marveč za 9 milijard lejev. V zvezi z varčevanjem namerava vlada združiti transilvansko in banatsko oblast v eno. Razen tega bi se država ponovno razdelila na županije, katerih število bi se pa znižalo.

Dve veliki nesreči v Romuniji

Bukaresta, 11. nov. w. Včeraj popoldne je med postajama Ploesti in Bukaresta na neki mali postaji trčil brzovlak v tovornega. Osem oseb je bilo težko ranjenih, lažje 15. Od ranjencev jih je več v bolnišnici umrlo. Med postajama Ploesti in Cambile je tovorni vlak zadel v avtobus, v katerem je bilo 18 oseb. Deset oseb je bilo na mestu mrtvih, osem pa ranjenih.

Veliki študentovski pemiri

Newyork, 11. nov. kk. V Santiago de Cuba je prišlo danes do spopada med 2000 študenti in policijo. Študenti so demonstrirali proti vladi in porušili spomenik predsednika Macsada. Policija je v svarilo oddala več strelov, s katerimi je bil en študent ubit, štiri pa ranjeni. Ker so se nemiri nadaljevali, je vlada razglasila obredno stanje.

Proslava obletnice premirja

V Angliji

London, 11. novembra. AA. Obletnice premirja, ki je napravilo pred 12 leti konec svetovni vojni, so praznovali v vsem imperiju z običajno slovesnostjo. Vršile so se pred spomeniki padlih vojakov in v vseh cerkvah službe božje. Dvominuten molk ob 11. uri so izvajali povsod. Velika glavna slovesnost ob grobu neznanega junaka v Whitehallu je bila bolj slovesna nego lani, ker ji je prisostvoval tudi kralj. Prisotni so bili nadalje ministrski predsednik dominijonov, angleški ministrski predsednik Macdonald, indijski vladarji in drugi odlični člani indijske konference. Whitehall je obkrožala ogromna množica občinstva, ki je napolnilo do zadnjega kotička tudi sosedne ulice. Okoli groba so stali oddelki trgovske in ribiške mornarice in bivši bojevniki ter žene. Na grob je položil angleški kralj krasen venec nekaj pred 11. uro.

Vence so položili tudi zastopniki drugih članov kraljeve obitelji in vlad Anglije, prekomorskih kolonij in dominijonov.

Kraljica v spremstvu princese Marije vojvodinje yorške in drugih odličnih oseb je gledala z okna preprosto slovesnost, ki je bila otvorjena kot običajno s strelji iz topa, ki so dali znamenja za dvominutni molk. Po molku je bila intonirana pesem o zadnjem poročilu, nakar je prisostvovala množica služb božij, ki jo je bral londonski škof. Po maši so trobili trobentači budnico, nakar so odpeli pevci klicno narodne himne.

Eno leto dela banske uprave

Proglas vršilca dolžnosti bana dravske banovine

Ljubljana, 11. novembra. AA. Vršilec dolžnosti bana dravske banovine g. dr. Pirkmajer je pozval načelnike oddelkov, naj danes ob 12. uri skličejo sestanek vseh nameščenecv oddelkov ter jim prečitajo sledečo okrožnico:

Danes, ko je minulo leto dni, odkar je začelo delovanje kraljevske uprave dravske banovine, zrem nazaj na to dobo in vidim, da so bili v tem času vsi naši uradniki ter sploh vsi naši nameščenici na svojem mestu pri izvrševanju dolžnosti za uresničenje velikih ciljev, postavljenih z zakonom o nazivu in razdelitvi države na banovine in z zakonom o banki upravi. Če se je bilo v začetku treba šele privaditi na skupno delovanje državnih in banovinskih nameščenecv, ter so se morale prestresti razumljive težkote, ker je bilo treba pretrgati s preteklostjo ter postaviti upravni aparat na solidno podlago enakosti pri izvrševanju dolžnosti in deležnosti pravic, lahko danes z zadovoljstvom konstatiram, da sta dobra volja na eni strani in uvidenost na drugi strani rodila dovoljen rezultat, ki omogoča mirno in smoteno delo v našem obsežnem področju. Porabljam to priliko, da izrazim svoje priznanje in vso zahvalo vsem in vsakomur naših nameščenecv, ker se popolnoma zavedam, da gredo uspehi našega dela v največji meri na račun marljivosti, vestnosti in požrtvo-

valnosti osebja. Obenem narोšam, da vztraja vsak tudi v bodoče v požrtvovalnem delu, imajoč pred očmi svetel zgled in visoko zamisel Njegovega Veličanstva kralja ter prizadevanja kraljevske vlade pod predsedstvom g. generala Petra Živkoviča, ki se zغدno trudí, da nam ustvari urejeno in močeno domovino ter pravo srečo naroda.

Agrarna konferenca

Belgrad, 11. novembra. AA. Gospodarska komisija Romunije, Madjarske, Bolgarije, Poljske in Jugoslavije je nadaljevala danes svoja posvetovanja v dvorani ministrstva zunanjih zadev. Posvetovanja so se ticala v glavnem vprašanj agrarnih produktov, posebno žita. Stavljenih je bilo več predlogov, o katerih je seja razpravljala. Ze iz doseadanjega poteka razprav se vidi, da med predstavniki eksparta vlada odločno volja, da to vprašanje rešijo v polnem soglasju in da za vsa vprašanja najdejo skupno osnovo.

Zagreb, 11. nov. w. V spomin 12. letnice sklenitve miru je danes ob 11 po zagrebskih ulicah bil dvominuten mir vsega prometa.

Zagreb, 11. nov. w. Danes popolne se je vršil pogreb pokojnega umetnika Črnčiča.

Ministri v Celju

Celje, 11. novembra.

Z mrzlično naglico je Celje pričakovalo prihoda kraljevih odposlancev, štirih ministrov. Čeprav je bil prihod gg. ministrov naznanjen za danes dopoldne ob 10, so gg. ministri dr. Šverljuga, inž. Serneec in dr. Švegel dospeli neopazeno v Celje že snoči in se tako v zasebnih razgovorih lahko prepričali o težnjah Savinjske doline in Celja. Današnje jutro se je Celje zbudilo v prazničnem razpoloženju. Ni je hiše, s katere ne bi palpalala državna trobojnica. Ze okrog 9 so vse poti držale na Krekov trg, kjer je bil odločen prostor za prvi pozdrav ministrov. Šolska mladina z narodnimi zastavicami, gasilci z zastavo, Sokoli, predstavniki organizacij in uradov so kmalu v pestri sliki zasedli prostor pred Krekovim trgovcem. Kmalu po 10 je železničarska godba intonirala državno himno in vihar iskrenega pozdravljanja je sprejel gg. ministre, izmed katerih je inž. Serneec dospel še-le danes zjutraj in ki so prišli od hotela »Evrope« v spremstvu mestnega župana g. dr. Alojzija Goričana. Pred vzhodom v posvetovalnico Mestne hranilnice je ministere nagovoril mestni župan dr. Goričan z naslednjo dobrodošlico:

Županov pozdrav

Gg. ministri! Prav izredna čast mi je, da Vas kot župan zgodovinskega mesta Celja ob Vašem prihodu prav iskreno pozdravim. Ko smo slišali, da gg. ministri potujete po raznih krajih naše države, da na licu mesta ugotovite razpoloženje naroda, da neposredno od naroda slišite naše težnje, križe in težave, smo Celjani z velikim zanimanjem vse to motrili in gojili iskreno željo, da posetite tudi naše Celje ter da zaslélite tudi tukaj želje prebivalstva Savinjske doline in Celja kot njenega središča. Naša želja se je uresničila. Na nekaj vročih tleh, ki so bila poprišče hudih nacionalnih bojev, ko Slovenec ni imel besede, se nam danes nudi prilika pozdraviti člane visoke vlade, naše ljubljene države Jugoslavije.

Gg. ministri! V imenu mesta Celja in okrajev Celja, Laškega, Gornjegograda, Konjic in Smarja pri Jelšah, katerih zastopniki se bodo danes zbrali na konferenci, vam želim, da bi bilo vaše bivanje pri nas prijetno, da bi odnesli odtod najlepše vtise, da bi se uverili, da živi tu pri nas narod, skromen, priden in vdan kralju in državi. V tem imenu vam kličem, gg. ministri, iskreno slovensko dobrodošlico.

Gospodu mestnemu županu se je za pozdrav zahvalil minister za pravosodje g. dr. Srškič, poudarjajoč, da so radi prišli v mesto, ki je tako odlično sodelovalo pri osvobojenju.

Konferenca z ministri

Nato so gg. ministri odšli v lepo okrašeno posvetovalnico Mestne hranilnice, kjer so se kmalu nato zbrali številni predstavniki okrajev, občin in organizacij. Konferenco je otvoril mestni župan dr. Goričan s sledečimi besedami:

Govor župana dr. Goričana

Gg. ministri! Ko smo zvedeli, da poseti gg. ministri predsednik s svojimi ministri Slovenijo, je postal ta poset predmet zanimanja in živahnih razgovorov. V vsakem Slovincu je ta misel odjeknila z veliko hvaležnostjo in spoštovanjem do gg. članov visoke kraljevske vlade. Po triumfalnem sprejemu v Ljubljani ste, gg. ministri, došli v naše Celje. Ob tej priliki se mi zdi potrebno, da napravim nekaj bistvenih konstatacij.

Gg. ministri! Živimo v velikih, historičnih časih. Naša država se lepo razvija, napreduje in ta razvoj ter napredek motrijo naši prijatelji iz ljubeznivo, naši sovražniki pa z gnevom v srcu. Mi Slovenci se prav dobro zavedamo teh velikih časov, zavedamo se, da je v našo državno politiko z energično gesto posegel naš modri, ljubljani kralj in z januarskim manifestom napravil konec strankarstvu in partizanstvu. Naš modri kralj je v svojem manifestu podal program narodnega in državnega edinstva. Posledica tega manifesta je nujnost zakona od 3. oktobra. V januarskem manifestu je izražen aksiom v narodnem in državnem edinstvu, ki je prejel z oktoberskim zakonom svojo vidno obliko in realno vsebino. Razdelitev države na devet razvojnih in napredka sposobnih banovin je odpravila za vedno zgodovinske meje. Plemenski in neprirodno naziv države je izročil preteklosti. Ustvarjen je jugoslovanski narodni program, ki znači enakopravnost ne le vsakega posameznika kot državljana, temveč enakost v pravicah in dolžnostih vseh delov naroda, pa naj se razlikujejo po plemenu ali po kraju ali po veri. Jugoslovanstvo pomeni solidarost v gospodarskih, socialnih in kulturnih težnjah, solidarnost, ki edina more ustvariti zadovoljstvo našega malega človeka, t. j. ogromne večine našega naroda. Jugoslovanska ideja nas druži na zunanaj v nerazrušeno enoto, ki edina more garantirati zmogljivo obrambo naše narodne eksistence in ki edina nam daje dostojen prostor med ostalimi narodi sveta. Zato je od zmage te ideje odvisna naša bodočnost in delo za popolno uresničenje jugoslovanske akcije je najvišja dolžnost vsakega, ki se zaveda zgodovinskega časa, v katerem živimo. Strankarski boji, ki so vladali pri nas, pa so za temelj te osnovne ideje, na katerih mora temeljiti vsaka zdrava državna politika. Danes formalno ni več strankarstva. Vendar še dejansko ni prodrl ta veliki program vsega naroda, ker še imamo vedno ljudi, ki silijo s svojim strankarstvom v ospredje.

Tako nato se je oglašil k besedi predsednik celjskega okrožnega sodišča g. dr. Vidovič in izbrnno utemeljil potrebo novega poslopja za okrožno sodišče v Celju. Za njim je mestni župan dr. Goričan predložil potrebe celjskega mesta, ki kulminirajo v prečem vprašanju regulacije Savinje in pritokov, v potrebi poslopja okrožnega sodišča in drugih državnih uradov ter v povrnitvi carinarne.

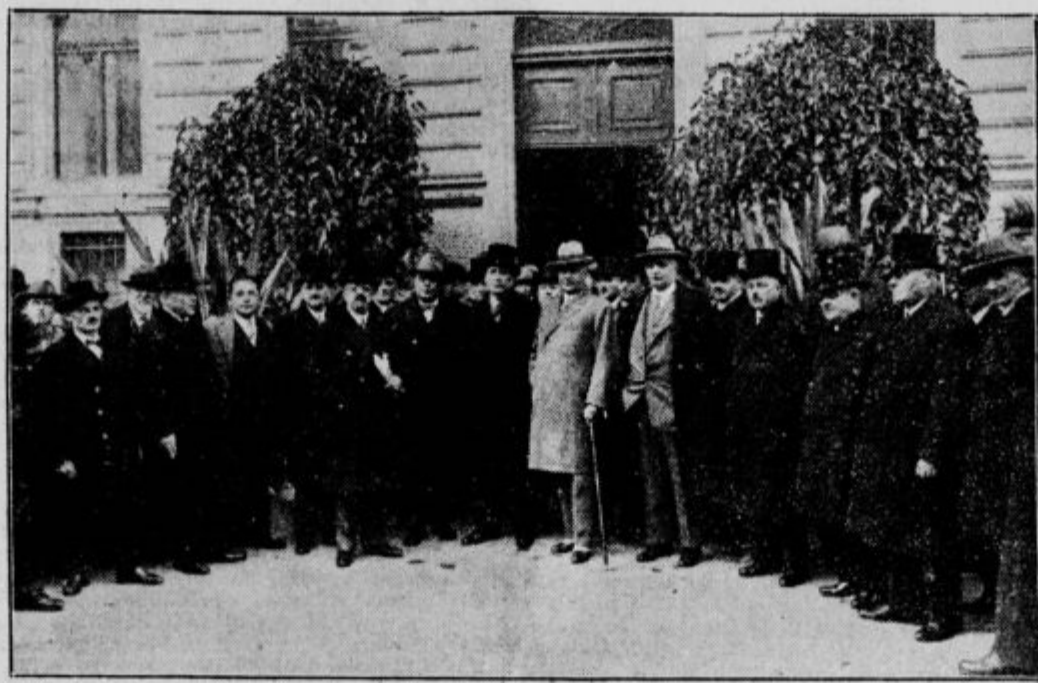
Potrebe ljudstva

Za celjskim županom je govoril v imenu okraj Laško tamkajšnji župan dr. Rož. Uvodoma je omenjal trboveljsko premogovno krizo. Delavci slabo zaslužijo, največ 40 Din na šiht, kar komaj zadostuje za slabo prehrano. Opozarjal je na banovinsko cesto od Židanskega mosta proti Celju, ki je v skrajno slabem stanju. Gospodarstvo hudo občuti ukinitvenje okrajnih zastopov, ki so mnogo dobrega napravili za povzdigo kmetijstva. Novi kmetijski odbori pa ne morejo posloovati, ker nimajo za to potrebnih sredstev. Pogosto in na vseh mogočih poljih so se že izvršile redukcije državnih uradnikov. Opozarjam, da je bilo pri tem izvzeto le učiteljstvo. Slišali smo, da je v Trbovljah 2500 šolobozvenih otrok, ki jih poučuje 80 učiteljev, tako da pride torej komaj 30 otrok na eno mlo. Sodim, da je učiteljstva preveč, je pa zelo slabo plačano. Občina Laško je zgradila na za-

hvevo vodovod. Najela je posojilo, ker ji je bila objubljena podpora, toda nič tega se ni zgodilo. Pri tej priliki ponovno zagotavljam udnost prebivalstva do Nj. Vel. kralja in kraljevske vlade. Potem je govoril župan Mihelič iz celjske okrožje. Poudarjal je krizo hmeljarstva ter dejal, da bi bila potrebna v Savinjski dolini hmeljska poskusna postaja, kakor jih imajo že drugod. Nujno je dajeti, da se zniža železniška tarifa za izvoz hmelja, da se uredi cela vrsta carinskih vprašanj, ki so v zvezi s krizo hmeljarstva, vinogradništva in poljedelstva. V hmeljarstvu je investiranih preko 100 milijon Din in temu kapitalu je treba dati možnost razvoja in življenja. Bivše okrajne ceste niso bile vse uvrščene v banovinske ceste, dasi so bili za to dami pogoji. Naj se te okrajne ceste uvrstijo vse v banovinske ceste I. in II. reda. Prizna naj se za državno cesto iz Radeč čez Židani most in Celje v Maribor. Nujno je potrebno, da se kmalu skličejo banovinski sveti, ki naj sklepajo o proračunu in drugih važnih vprašanjih.

Nato se je oglašil k besedi ravnatelj zdravilišča Rogaska Slatina dr. Šter, ki je poudarjal važnost tega zdravilišča. Vlada naj dovoli letovišču potrebno brezobrestno posojilo, da se letoviške naprave obnove času primerno.

Trgovca Bruderman iz Konjic je navajal težave lesne trgovine, dalje slabše cene sadja in vseh deželnih pridelkov, pa tudi granita, ki se koplje v tamkajšnji okolici. Prosil je, da bi se ožkotirna železnica Poljčane—Konjice preuredila v normalnoirno progo, ker so zdaj stroški prekladanja v Poljčanah silno veliki. S tem bi bilo rešeno tudi vprašanje postajališča Lipoglava (Lipovščak). Od Ponikve do Poljčan je 16 km in v tem razdobju ni nobenega postajališča. To je sploh najdalša razdalja med posameznimi postajami v vsej Sloveniji. Stroški prevedbe ozkotiirne proge v normalnoirno ne bi bili veliki, ker bi

Ministri z ostalimi udeleženci odhajajo s konferenca. Fot. Kunsek, Celje

bilo treba izmenjati samo železniške prage. Hkratu naj bi se proga podaljšala od Zreč do Gornjega Doliča, s čimer bi bilo ustrezno tudi stratešnim ozikom. Prosimo tudi, da bi se znižale telefonske pristojbine za napeljavo novih telefonov.

G. Curk je govoril za okraj Smarje pri Jelšah. Navajal je težave malih in revnih obin, ki bi bile potrebne razbremenitve pri plačilnih raznih doklad, zlasti za učiteljska stanovanja in kurivo. Mi vemo, da nam je izobrazba in zato tudi učiteljstvo potrebno. Toda s tem načinom, kot je uveden sedaj, se ustvarja le sovraštvo ljudstva do učiteljstva, kar ni v prid niti enem niti drugemu. Dalje prosimo, da se ponovno uvede obročno plačevanje davkov, kakor je že bilo. Ukine naj se dalje davek na vino za domačo porabo. Poskrbi naj se za elektrifikacijo, katero nam je svoječasno že objubil sedanjí minister za gozdove in rudnike, bivši ban g. ing. Serneec. Poudarjam potrebo postajališča Lipoglava (Lipovščak).

Dr. Bratkovič, župan iz Slovenjgradca, je poudarjal potrebo regulacije Mislinje, ki teče skozi slovenjgraški okraj. Ljudstvo živi v teh krajih od lesa. Cena lesu je pa tako padla, da sedaj ni niti delo plačano, kaj šele les. Isto je z živino, ki jo prodaja po skrajno nizkih cenah. Če pa kmet kupi meso, mora zanj plačati 20 in tudi 22 Din za kg, dočim je živino prodal komaj za 9 do 10 Din za kg žive teže. Gospodje ministri, imamo postavno proti navijanju cen, toda ta postava se ne izvaja več. Skrbite, da se bo izvajala spet, ker je to nujno potrebno. Nato poudarja še potrebo Slovenjgradca kot mesta, ki je letoviško mesto. Nujno bi bil potreben vodovod in na kolodvoru električna razsvetljava. Silno breme so šole. Radi novega šolskega zakona smo morali zvišati prejšnje doklade od 40 na sedanjih 80 odstotkov. Gospodje, mi ne moremo več in prosimo, da ukrenete potrebno, da se to vprašanje na drug način reši.

G. Ogrinec iz Gornjega grada je postavljil v ospredje vprašanje regulacije Savinje od Solčave do Luč. Naj bi se v tem oziru izvajal zakon o hudournikih, ker je Savinja v svojem gornjem teku tudi hudournik. Naj bi se kmetijskim odborom dale kakšne podpore, ker brez njih sploh ne morejo živeti, ampak kvečjemu slabo životari. Lesna trgovina propada. Treba bi bilo zato ljudi navajati k gojenju živinoreje in sadjereje. Potrebne bi bile tudi pašniške zadruge, ki jih pa kmetijski odbori, kakor tudi drugih stvari ne, sploh ne bodo mogli izvesti, ker nimajo nikakih sredstev. Zeto tepo se razvija tujski promet, toda, oprostite gospodje ministri, nujno potrebno je, da se popravijo vse ceste, ki so ogledalo vsakega kraja, zlasti danes, ko igra avtomobilski promet tako važno vlogo. Naj sprožim še zadevo železniške zveze iz Savinjske doline čez Trojane v Domžale, katero vprašanje se že toliko let rešuje.

Za njim je govoril g. Drolenik iz St. Jurja ob južni železnici in v imenu trških občin, malih mest in letoviških krajev. Pozval je gg. ministre: Podpirajete našega velikega moža Serneca (bivšega bana in sedanjega ministra). Nato je razvijal svoje misli v pogledu potrebnosti novega občinskega zakona. Po novem zakonu se morajo manjše občine združiti v večje. Boji se, da bi radi tega trpela mesta, trgi in letovišča, ki so posebnega tipa z lastnimi potrebami in zahtevami. Vino se mora prodati, ker se ljud-

stvo s tem živi, in če se bo dvignila njegova kupna moč, bodo imeli od tega v prvi vrsti korist posebno drugi stanovi.

Nadalje je govoril g. Kukovec za Obrtno društvo, v katerega imenu je prebral daljšo spomenico. Spomenica poudarja najprej udnost in ljubezen obrtniškega stanu do Nj. Vel. kralja in kraljevske doma. Govoril je nato o obrtnem zakonu. V spomenici je omenjal tudi državne dobave, ki naj bi se dajale izključno domačim obrtnikom, da se domača obrt podpre in se ji tudi možnost konkurence. V Celju je nujno potrebna srednja tehnična šola za obrt-

Tretjič se mi zdi popolnoma razumljivo, da vsak od zastopnikov skuša čim več doseči za svoj okoliš. Pomisli naj pa, da mora skrbeti kr. vlada za vso našo širno domovino in da je drugod še več nujnejših potreb. Razumem, da želite razširitev železniškega omrežja, toda upoštevajte, da je v drugih delih naše države še mnogo slabše. V vprašanju carine sem slišal nasprotujoče si želje, država mora pa paziti na celoto. Danes vlada na vsem svetu hudo gospodarska kriza in prav gotovo je, da bo trajala še dolgo, ker je prišla vsa produkcija iz ravnotežja. Povsod se javlja hiperprodukcija, cene živih padajo hitro, industrijskim izdelkom pa pošasi. Toda tudi to se bo sčasoma izravnalo. Z žalostjo opažam, da narašča tudi pri nas brezposelnost, vendar smo lahko zadovoljni, kajti drugod je brezposelnih na milijone. Bodite brez skrbi, tudi za brezposelne skrbi kr. vlada z budnim očesom, za gospodarsko od pomoč je že poskrbela konferenca v Sinaji. Z njo smo dali zgled drugim državam, zakaj vsi vemo, če kmet nima denarja, ga nima nihče. Kr. vlada prav dobro čuti, da se kriza v Trboveljski premogokopni družbi danes med našim delavstvom najbolj grenko občuti. Državne železnice so doslej jemale 300—400 vagonov trboveljskega preмога dnevno. Vendar tega ne sme, zakaj vse državne železnice ne smejo biti navezane na en sam rudnik in so dolžne v prvi vrsti jemati premog iz državnih premogovnikov. Kljub temu pa bo država skrbela za rudarje in je sklenila pri železniškem ministru za izdatne refrakcije za izvoz premogov. Naj poudarim še izredno važno načelno rešitev, za katero se imamo zahvaliti finančnemu ministru Šverljugu, da se namreč okrajnim cestnim odborom državni dolg v obrokih izplača!

Kar se tiče elektrifikacije, vam zagotavljam, da se je v banovini začela ter se bo tudi nadaljevala. Upam, da bom že prihodnji teden mogel podpisati akt za dobavo novega pettisočkilovatnega agregata v Velenju, s čimer bo storjen velik korak v elektrifikaciji naprej. Razumem tožbe, da je država navalila na občine prevelika davčna bremena. Upoštevajte, da ni nikjer tako malih občin kakor pri nas, sicer pa itak predvideva novi občinski zakon združitve občin. Žal se je zakon zakasnil, dočim so drugi novi zakoni novi občinski zakon že anticipirali. Sicer bo pa kr. vlada obravnavala za naše razmere res potrebne olajšave. Glede želja, ki ste jih izrazili, veste sami dobro, da ni mogoče vsem ustreči, vendar sem prepričan, da verujete v našo dobro voljo. Mi hočemo pomagati, kjer se le da, česar pa ne ho mogoče, pa ne šteje v zlo kr. vladi.

Če se ozremo nazaj, vidimo, da smo v marsičem napredovali. Stranke so se silno razpale; eden je trdil črno, drugi belo, sicer ne trdim, da je bilo slabo, kar so storile, bilo je mnogo plemenitega tekmovanja. Toda danes moramo biti mimo vseh teh ozkih mej povsod. Saj sem bil tudi strankar, prav tako moji kolegi ministri, danes pa se vsi zavedamo, da je strankarstvo privedo naš državni voz na mrtvo točko, tako, da so si sosedje delili našo zemljo. V ta zastoj pa je posegel z odločno roko mož in nam s 6. januarjem rešil domovino (burne ovacije kralju). Od takrat vlada tako zvana novi režim, ki je najprej ublažil strankarske strasti in se lotil konstruktivnega dela. Vsi moramo priznati, da je novi režim dal v kratkem času v zakonodajstvu mnogo več, kot prejšnjih 10 let.

Z aktom od 3. oktobra pa je naš modri vladar poskrbel za notranjo ureditev države. Dobili smo Jugoslavijo, dobili banovine, ureditev rešena in stoji. Sicer je zahtevala preureditev administracije v banovine ogromnega dela, vendar je najtežje že storjeno in danes že povsod dela in konsolidira.

Če pa ne gre povsod tako hitro, kakor bi bilo želeli, bomo pa uvidevno malo potrpeli. Naj se dotaknem še enega vprašanja, o katerem se toliko piše, govori in debatira, a vendar tako redkokdaj pravilno presoja, namreč slovenstvo in jugoslovanstvo. Povem odkrito, pa brez zamere: Prva napaka je bila pač ta, da je dala ena stranka jugoslovanstvo v svoj program. S tem se je jugoslovanska ideja zanesla v umazane strankarske boje in je razumljivo, da so bile druge proti.

Danes pa nam je dal to besedo naš kralj. Njegovemu zgedu pa se lahko pridružimo in se moramo pridružiti vsi.

Zavedamo se, da mora vsaka stvar organično zrasti, prav tako tudi ideja. Pomislimo malo nazaj. Ali je bilo slovenstvo od početka? Ne. Bili smo Kranjci, Štajerci, Primorci, Korošci. Tudi slovenstvo se je moralo roditi. Prav isto je bilo na jugu: najprej je bil Šumadinec, a potem še le Srb. Razvoj pa zahteva vedno nekaj višjega, in to ni diktat in vsiljevanje, niti plod diktature, ampak le konstatacija, kar je tu. Najprej smo bili krajevno deljeni, Kranjci, Štajerci itd. Iz tega je zrastle nato slovensko drevo, ki moli svoje veje na Kranjsko, Štajersko, Primorsko in Koroško. Danes pa se je razrastlo to drevo v košatega orjaka, ki moli svoje veje na vse strani, od nikoder pa se ne ogroža veja slovenstvo, ki daje severnemu delu Jugoslovanov svojo senco. To je treba razumeti in potem bo vedel vsakdo, kaj je jugoslovanska ideja, namreč:

Eno držvijanstvo, ena dolžnost, ena pravica — eno čuvstvovanje, ena skupna, močna domovina, zvesta zaveznica, in en kralj. (Bureo aplavz in vzklikanje našem kralju.)

Odgovori ministrov

Govor ministra ing. Serneca

Med navdušenimi ovacijami je vstal minister za gozdove in rudnike, ing. Dušan Serneec, in odgovoril na želje, ki so jih izrazili zastopniki mesta Celja in srezov:

»Po nalogu kralja prihajamo med vas zato, da direktno čujemo vaše želje in potrebe brez vseh posrednikov. Če bi hotel odgovorjati na vse, kar se je izneslo danes, bi bilo predolgo. Zato odgovorim najprej govornikom principielno z ozirom na želje, ki so jih izrazili.

Prvič so se obravnavana danes mnoga vprašanja, ki spadajo v direktno rešitev banovine, tako na primer vse regulacije. Tu bo pač prišlo celotno banovino pa s svojih močeh na pomoč.

Druzič se je danes vseskozi ponavljela želja po čim večjih podporah in čim manjših davčninah. Iz teh nasprotujočih si želja bo skušala kr. vlada prav gotovo najti srednjo pot, ki bo vse zadovoljila.

Govor finančnega ministra

Za tem je govoril g. fin. minister dr. Švrliuga: Ministri smo se napolnili med ljudstvo, da mislimo iz njegovih ust vse želje in težave. Na vsej poti smo konstatirali, da so vsi srečni in zadovoljni z manifestom 6. jan. Z njim je prišel režim enakosti in pravice za vsakega. Ustvariti enakost ni lahko, verjemite mi pa, da je ravno najtežje delo v mojem resoru. V državi imamo pet sistemov davščin, različne uprave in gospodarske organizacije. Težko je bilo spojiti vse te finančne sisteme. Mislim pa, da nam je to uspelo in da rodi plodove. Vsa vlada razume Vaše težnje, išče izhod za Vas in vso državo. Glavni principi vladanja so, da so vsi v državi zadovoljni.

Da bom mogel grupirati želje: 1. najvažnejši so drž. davki, 2. za banovinske davke in 3. občine. Vodimo postavke tako, da en davek ne obtežuje plačevanja ostalih dveh. Banovinske kažejo dobre rezultate, banjski svetniki pa naj poskrbe, da omilijo težave v svojih okoliših.

Slovenija ima tip malih občin; je mnogo takih, ki imajo manj kakor 1000 duš, drugod pa državi pa jih je po 5000. Zato je težko razdeliti davke na občine, ki imajo različne davčne sisteme. Vidim in čutim Vaše težkoče, vlada pa jih bo vse izboljšala. Obljubim, da bom najprisrčneši tolmčal Vaših želj.

Da preidem na podrobno: 1. L. 1927. je bila ukinjena carinarnica v Celju. Razlog za ukinitve pa je pomanjkanje uradnih in kratka razdalja do Maribora. Z ozirom na to, da sta bili pod mojim ministrom ustanovljeni carinarnici v Karlovcu in Varaždinu, vam sporočam, da sta obe manjši in da carinita je vagonsko. Kakor hitro bom proučil statistiko našega prometa in uvidel potrebnost, bom z velikim veseljem ugodil Vaši prošnji za carinarnico.

II. Ako je Vaša želja, da se uvede stari sistem plačevanja davkov v štirih obrokih, vam jo z veseljem sprejemam, bom saj hitreje v blagajno dobil denar.

III. Važno vprašanje je kriza vina. Opozorjen Vas, da je ta kriza splošno evropska. Pridelek vina je dva in pol do tri hektolitrov, problem pa je razpečevanje te velike količine. Vsi Jugoslovenci, ki pijejo vino, ga ne zmoro o, zato moramo absorbirati ta plus vina z izvozom. Že leto dni plačuje država nagrade izvoznikom. Vlada skrbi zato, da se bo to vprašanje rešilo pri prihodnjih trg. dogovorih, pa samo zato, da pomaga producentom vina. Letos je finančno ministristvo votiralo vsoto 12 mil. za nakup vina za vojake.

Divim se lepoti Slovenije in prebivalstvu, ki se je dvignilo na tako visoko kulturno stopnjo. Vse to vidim, verujem v moč našega naroda. Ko Vas obiščem v prihodnje, sem prepričan, da Vas dobim srečnejše.

Banket

Ob pol 2 popoldne se je vršil v vrtnem salonu hotela »Evropa« banket, ki se ga je udeležilo okoli 70 oseb. Med banketom je mestni župan dr. Gorican nazdravil kralju in domovini. Mestni občinski odbornik dr. Vrecko pa vladi in navzočim ministrom.

Govorili so še gg.: minister dr. Sršič, vladni svetnik Lilleg, bivši Srškičev profesor v Sarajevu, minister dr. Švegel, dr. Hrašovec in ravnatelj Smrtnik. Ob tri četrt na 4 so se ministri poslovili in odpotovali proti Mariboru.

V spomin zaslavnemu možu

Slov. krajina, 10. nov.

Gornja Bistrica je imela v osebi posestnika Florvat-Sabo Ignacija moža, s kakršnimi se ne more ponašati vsaka vas. Danes so ga ob veliki udeležbi vaščanov in znancev iz sosednjih vasi izročili hlađni zemlji. Smrt mu je po dolgem trpljenju priglala nil življenja.

Pokojni je bil v vsakem oziuru popoln mož. Kakor sedaj je bil tudi že pred prevratom vedno v prvi vrsti med listimi, ki so kazali svojemu narodu pot v verskem, narodnem, političnem in prosvetnem oziuru. Vedno je bil odločen katoličan, Slovenec — Jugoslovanc, odbornik bivše ljudske stranke, prosvetni delavec in velik dobrotnik in podpornik vseh dobrotelnih ustanov. Ko se je v Slovenski krajini začelo širiti prosvetno delo na vzpodbudo Prosvetne zveze, je bila njegova hiša ognjišče te prosvete v črensovski župniji. Dolga leta je bil cerkveni ključar in blaginjak katoliške šole. Zasluge, ki si jih je pridobil z nesebičnim delom na vseh poljih svojega udejstvovanja, se ne dajo opisati.

S pokojnim je izgubila vsa okolica pravega očeta, radi tega vse žaluje za njim. Mnogi in mnogi ga bodo obranili v hvaležnem spominu.

Velik požar

Sv. Marjeta pri Moškanjcih, 10. nov.

Ono 10. nov. ob pol 11 popoldne je izbruhnil pri posestniku Ivanu Bratašu, v vasi Gajeveci št. 9 požar, ki je uničil vse gospodarsko poslopje. Skoda je tem obštetnejša, ker je ogenj uničil tudi vse pridelke, ki so jih pravkar spravili. Kot v večina slučajih, tako so tudi tokrat požar zanetil otroci, ki so se igrali z užigalicami.

Na poginjele priskočila požarna bramba iz vasi Gorisnice, za njo pa še iz Moškanje in Cvetkove. Pohvale vredno je tudi, da so bili takoj v postelji, zagledali naenkrat zares čuden in izreden nebesni pojav. Naenkrat se je na severni strani nebo močno razsvetlilo ter se je prikazal na nebu kakor velika zvezda žareč predmet, kateri se je počasi premikal proti severovzhodni strani neba. Ljudje, kateri so opazovali ta krasen nebesni čudež, so se čudili in povpraševali, kaj more to biti. Nekateri lahkoverni so menili, da to ne pomeni nič dobrega ter da sledi temu slaba letina ali pa je v bližini kje umrl kak človek, ter da sedaj duša umrlega potuje na drugi svet. Drugi so pa ugotovili, da je to gotovo posebno velik meteor, ki se je približeval naši zemlji. Meteor smo videli kakih 40 sekund. Ko je že izginil za izarbe, se je še vedno za njim poznala žareča sled, katere je čez nekaj sekund izginila.

Redek nebesni pojav

Rimske Toplice, 11. nov.

V petek zvečer okrog 9, ko je že bila popolna tema, so tukajšnji prebivalci, kateri še niso bili v postelji, zagledali naenkrat zares čuden in izreden nebesni pojav. Naenkrat se je na severni strani nebo močno razsvetlilo ter se je prikazal na nebu kakor velika zvezda žareč predmet, kateri se je počasi premikal proti severovzhodni strani neba. Ljudje, kateri so opazovali ta krasen nebesni čudež, so se čudili in povpraševali, kaj more to biti. Nekateri lahkoverni so menili, da to ne pomeni nič dobrega ter da sledi temu slaba letina ali pa je v bližini kje umrl kak človek, ter da sedaj duša umrlega potuje na drugi svet. Drugi so pa ugotovili, da je to gotovo posebno velik meteor, ki se je približeval naši zemlji. Meteor smo videli kakih 40 sekund. Ko je že izginil za izarbe, se je še vedno za njim poznala žareča sled, katere je čez nekaj sekund izginila.

Grozna smrt ob električni žici

Slov. Bistrica, dne 10. novembra.

V Sp. Poljskavi pri strojnem mizarstvu Ingolič se je učil mizarstva Joško Poljanec, sin ugledne Poljančeve rodbine v Slov. Bistrici.

V soboto dne 8 t. m. popoldne je poslal mojster vajenca Joškota k sosedu po ročni vozček, da bi ž njim prepeljal korenje z njive. Mimogrede je zagledal Joško napeljano staro neovito žico skozi kozolec, ki jo je napeljal sam gospodar. Radovednost je fant gnala, da si je napeljavo bolj natančneje ogledal. A pozabil je na nevarnost, zagrabil za električno žico, ki ga je usmrtila. Na lice mesta je prišla komisija iz Slov. Bistrice in si je ogledala ponesrečena ter kraj nesreče.

Ponesrečen Joško je bil star šele 18 let ter bi bil napravil za božič pomočniško skušnjo. Mojster Ingolič je Joškota imel najrajši med vsemi fanti, ker je bil poslušen in vesten pri svojem delu. A še težje bodo ta udarec preboleli njegovi starši, osobito mati, ki ga je imela najrajša izmed svojih osmero otrok.

Naše iskreno sožalje težko prizadeti Poljančevi rodbini.

ška jim je na vozu med potjo umrla. Pokopali so jo davi v St. Lambertu.

★ Vreme je bilo večerj dopoldne v Ljubljani zopet precej hladno in megleno. Najnižja temperatura 1.6 stopinj C, najvišja 7 stopinj C. V Mariboru so imeli najmanj 3 stopinje C, v Zagrebu in Belgradu po 5 stopin. C. V Sarajevu pa so imeli zjutraj že 0 stopinj čez dan pa + 12 stopinj C.

★ Nesreča v gozdu. Ivan Meglič, doma od Sv. Ane nad Tržičem, je v Kokri sekal les. Drevno mu je padlo na desno nogo in mu jo zlomilo. — Posestnik Anton Hrovat iz Ambrusa je iz gozda vozil nastil. Voz se je prevrnil in ga podrl. Zlomilo mu je desno nogo. Oba so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

★ Železniška neizgoda. Iz Rimskih Toplic: V ponedeljek okrog 13 je navektrik pri postaji Rimske toplice iztiril en vagon. Vzrok je neznan, ker so bile vse kretence v redu. Škode ni, ker se v gon ni pokvaril ter se niti ni prevrnil. Že par dni sem popravljivo temeljito železniško progo ter zato vsi vlaki skozi Rimske toplice vozi o le po enem tiru.

★ Utopljenega štiriletnega Zvonkota nismo našli. Kdor bi ga našel, se naproša, da sproči proti nagradi. Anton Štefe, Kranj, telefon št. 24.

★ Boj proti glavobolu. Napredek medicinske vede. V dobi aeroplanov in radia napreduje z velikimi koraki tudi medicina. Eponentialne najdbe na polju notranje sekrecije, serologije, bakterilogije in rentgenologije zagotavljajo napredek zdravljenja. Poznanje vitaminov je povzročilo odstranjenje ovir prehranjevanja. Kljub temu napreduka pa muči glavobol — ta vsakdanji mučitelj — Slovaka danes enako kot prej 90% glavobola izvira iz slabe prebave, lenosti črev ali zaprtja. Klinike in zdravniki dajejo največje priznanje malim ARTIN-dražejam. Zadoštuje vzeti zvečer 2 dražaji, da ima Slovaka zjutraj pravilno izpraznjene, ki reši mučnega glavobola.

★ Pozor graditeljem novih hiš in hišni posestniki sploh. Ako ne veste, kaj vam je storiti v davčnem pogledu, ko ste dogradili novo hišo, Vas o tem natanko pouči knjiga »Zgradarina«, ki jo je sestavil davčni kontrolor Lovro Novak. Knjiga vsebuje poleg sestavkov vseh zakonitih določb tudi eksperimentalne vzorce za davčno napoved in pa za prošnjo za začasno oziroma trajno davčno prestolost za navedbo potrebnih prilog in pa kolkovine. Ta knjiga je že letos marsikomu pomagala do zakonitih odbitkov, za katere do sedaj sploh ni vedel ali so trajne oziroma začasne davčne prestolosti, za doseg katere mu niso bili znani pogoji in formalnosti. Marsikoga je in bo še obvarovala zamudnih potov in zasljevanj in pa občutnih kazni, ako bo knjigo pazno prečital ter se po nji ravnal in si ne več odtegoval od prejšnjih najemnin nedopustnih odbitkov. V vašem lastnem interesu je, da si jo takoj nabavite. Dobi se v vseh knjigarnah za ceno Din 25.—

★ Teodor Kune naznanja, da je prešel svoj damski modni salon in prikojevalno šolo na Sv. Petra cesto 4, II.

★ Pri težkočah v želodec in črelih, pomanjkanju slasti, lenivem odvajanju, napanjanju, gorečici, pehanju, tesnobnosti, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju povzroči 1 do 2 čaši naravne »Franz-Josef« grenčice temeljito čiščenje prebavil. Izjave bolnišnic dokazujejo, da »Franz-Josef« vodo radi jemlje celo težko bolni, in da se dosežejo z njo veliki uspehi. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Talinska krošniarja

Planina, 10. nov.

Francelj in Tonček sta se prav miata fanta, doma tam nekje v Dolenskega. Krošniarja in ponujala sta svojo suho robo po naših krajih. — Čudno pa je bilo to, da je v vsaki vasi, iz katere sta odšla, komu kaj znanjalo. To čuño pa se je začelo tudi oročnikom čudno zdeti. Ko sta prišla v Planino so oba povabili k sebi, obruli so jima žepa in dobro preiskali in našli »čar«, ki nč kaj ne spada o k suhi robi. Tudi denar, ki sta ga nekemu ukradla, so našli pri njih. Kje pa sta ukradla šestilo s risarskim orodjem pa nočeta povedati. Pa bosta že. Odniall so oba v Logatec na rjeet. Koliko časa pa bodo morala čakati kolca na nju, ki sta jih pustila tam nekje na Uncu, bo pa sodnik odločil.

Šoštanj

Prosvetno društvo v Št. Ilju je preteklo nedeljo uprizorilo prvo igro na odru novega Društvenega doma. Igralo je »Sinovo mačevanje«. Sentiljni so to pomembno uprizoritev pozdravili s polno dvorano.

Šoštanjski sport. Zadnje prvenstveno tekmo je 9. t. m. igral S. K. Šoštanj. Proti S. K. Celju je nastopil. Tekma pa se je igrala samo 20 minut; prišlo je namreč do pretepa med dvema igralcema. Sodnik Janežič je enega izmed teh dveh, šoštanjskega branilca, izključil, nakar je odstopilo celo njegovo moštvo. Rezultat je bil 0:0. Incident bo seveda prišel pred LNP.

Lepa gesta velenjskega Pevskega društva. Pevsko društvo v Velenju je priredilo v nedeljo 9. t. m. proslavo Vladimirja Gotjana. Na sporedu je bilo predavanje in »Oj Doberdob« ter »Buči, buči morje adrijansko«. Zavedno pevsko društvo vsekakor zasluži pohvalo!

Maribor

Zbor mariborskih zgodovinariev

Mariborsko zgodovinsko društvo je žarišče znanstvenih prizadevanj v smeri vestnega odkrivanja vsega, kar je v najtesnejši zvezi z našo preteklostjo v obmejnih predelih, mariborsko zgodovinsko društvo pa je bilo tudi vedno zbirališče ljudi, ki so s pametjo, ljubeznijo in gorečnostjo grebli svoje izsledke iz domače povestnice in domače zemlje ter se je v teku svojega plodonosnega delovanja preoblikovalo v živalno torišče mariborskih kulturnih delavcev. V poslednjih letih pa se je vse to delovanje ob pritegnitvi novih moči v znatni meri poglobilo in razširilo; to se je pokazalo tudi ob nedeljskem rednem obnem zboru mariborskega Zgodovinskega društva, ko so se polagali računi kulturnega in znanstvenega dela. V trojno smer so šla zlasti društvena prizadevanja v pretekli poslovni dobi. Predvsem se je spopolnilo društveno glasilo »Časopis za zgodovino in narodopisje« v toliko, da se je kot provizorična priloga uvrstila v okvir lista »Arhiv za zgodovino in narodopisje«, ki prinaša važno listinsko in siceršnje gradivo iz domače zgodovine. Posebno paznjo je posvečalo Zgodovinsko društvo nadalje izkopavanjem zgodovinskih spomenkov v svetelonskem okraju, ki so se vršila pod vodstvom prof. Baša; omembe vredno je, da se je odkril v Hraštu pozno rimski tumulus honorarjev, v Rađehovi pa velik obokan grob iz zgodnje rimske dobe, ki kaže zvezo s starejšo latensko kulturo. Končno je društvo z vso potrebno odločnostjo nastopilo proti verižništvu z umetnostnimi stvarinami, ki so jih nekaterniki v poslednjem času začeli spravljati preko meje, ter s potrebno intervencijo na pristojnem mestu doseglo, da se je lahko pričelo z urejevanjem pokrajinskega arhiva v Mariboru. Nekateri so že darovali nekaj arhivalij za arhiv, tako na primer posestnik Matija Jurinec iz Berkovec ter Josip Mravljak, župan iz Vuzeuće. V tem zmislu so izvenela poročila na nedeljskem obnem zboru. Razen tega izkazuje društvena knjižnica prirastek 512 knjig ter 369 brošur; 95 knjig oziroma časopisov pa je prejelo društvo v zameno za svoj časopis. Na predlog višjega drž. pravdnika dr. Jančiča se je izrekel delavcemu in marljivemu društenemu odboru absolutno s pohvalo. — V novi odbor so bili izvoljeni: predel dr. Kovačič, predsednik: Baš, Glaser, Minafak, dr. Prijatelj, dr. Strmek, Stuvan, Sediv, dr. Tomisšek, dr. Travner in Vrabl odborniki: dr. Dolar, dr. M. Kovačić in dr. Močnik namestniki; dr. Jančič, Inhart in dr. Znančič pregledniki računov. V tekoči poslovni dobi pa namerava Zgodovinsko društvo posvetiti prav posebno brigo ureditvi ter spopolnitvi pokrajinskega arhiva, izdaji umetniških spomenikov celjske dekanije kot nadaljevanju dr. Stegenškovič publikacij ter poglobitvi družbenih stikov med mariborskimi zgodovinarji in prijatelji zgodovine, v kateri namen so se uvedli redni četrtkovi večeri v Narodnem domu. Pri izpolnjevanju ter izvrševanju pomembnih nalog želimo Zgodovinskemu društvu najlepših uspehov.

□ Današnji spored ob bivanju gospodov ministrov v Mariboru je sledeč: ob 9 v veliki kazinski dvorani sestanek zastopnikov obmejnih občin in korporacij ter slojev prebivalstva; ob 15 svečan banket pri »Orlu«. Po banketu odhod gospodov ministrov v Ptuj.

□ Smrtna kosa. V Jadranski ulici 25 je umrl v starosti 75 let Anton Polše, delavec pri tvrdki Rogat. Pogreb blagega pokojnika bo jutri ob 15 iz mestne mrtvašnice na Pohorje. — V splošni bolnišnici je umrl Anton Falk, preglednik finančne kontrole, star 56 let. Pogreb bo danes ob 16 iz občinske mestne mrtvašnice.

□ Admiral Koch v Mariboru. Danes pripše v Maribor iz Čkoslovaške, kjer se je nahajal na propagandnem potovanju za našo Jadransko stražo skupno z g. N. Bartulovićem, admiral Koch, ki se ustavi ob tej priliki v našem mestu, da si ga ogleda in spozna razmere za se uspešnejši razvoj mariborske Jadranske straže. Ob prihodu popoldanskega preškega hrzovlaka ga pozdravijo odborniki mestnega in oblastnega odbora Jadranske straže.

□ Prof. Marc Vey v Mariboru. V petek pride v Maribor profesor za francosko književnost na ljubljanski univerzi Marc Vey; predaval bo v francoskem krožku o pesnikih francoskega Parnassa. Predavanje, ki se vrši v Vesni, prične ob 20. Prijatelji francoskega jezika in francoske kulture dobrodošli. Vstopnine ni.

□ Akademski kongregacija ima drevi ob običajni uri svoj redni sestanek. Za vse sodale je udeležba obvezna.

□ Pomiložčen na dosmrtno ječo. 16. sept. 1929 je bil 58 letni krojač Ivan Repatec iz Prevalj obsojen v smrt na vešalih in sicer na podlagi obtožbe, da je v noči na 11. avgust 1925 v Ribnici na Pohorju izvršil nad Ivanom Veronikom hudodelstvo zavratnega umora. Z najvišjim ukazom pa je bila Repatecu spremenjena smrtne kazen v kazen dosmrtno robije.

□ Ljudska univerza v Studencih začne jutri z rednimi predavanji. Predavanja se bodo vršila redno vsak četrtek in sicer v prostorih nekdanjega kina pri Senici s pričetkom ob 19. Predavanja bodo tudi letos vstopnine prosta. Prvo predavanje ima bogosl. prof. dr. Jehart; predavanje bodo pojasnjevale lepe skiontične slike. Omenjena predavanja so za širjenje izobrazbe in prosvete med delavskimi sloji največjega pomena; upati je, da bo tudi v letošnji sezoni delavstvo vedelo ceniti važnost studentske Ljudske univerze.

□ Gostovanje v tukajšnjem gledališču. V soboto nastopi ob priliki ponovitve Leharjeve opere »Škrljančkov gaje« v vlogi Marice zagrebška subreta gđena Milka Michlova.

□ Darilo. Družina Weingerl-Flucher je darovala namesto venca za umro gospo Marijo Gruber mariborskemu reševalnemu oddelku znesek 100 Din. Najprisrčnejša hvala. — Poveljstvo.

□ Neizgoda na ulici. V Tattenbachovi ulici se je spotaknila na pločniku 24 letna trgovska potnica Marija Rožker. Pri padcu si je revica zlomila desno nogo. Prepeljali so jo v mariborsko splošno bolnišnico.

□ Podporno društvo za revne učence drž. realne gimnazije v Mariboru ima svoj občni zbor v torek 18. novembra ob 17 v posvetovalnici omenjenega zavoda v I. nadstropju z običajnim dnevним redom.

□ Trenčeoti, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašč, snežni čevlji in snežni skornjki, galoše, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vsa manufokturno blago na obroke, L. Ornik, Maribor, Koroška 9.

Panropa in Sv. pismo

Evropa potrebuje nove zemlje za svoje prebivalstvo; v ta namen naj se znižajo vode Sredozemskega morja za 200 metrov in izvrše namakalna dela v Sahari. To je načrt Münchencana H. Sörgla, ki se sklicuje prti tem tudi na Sv. pismo. V zanimivem podlistku v »Köln. Vlkzt.« z dne 8. t. m. piše med drugim:

»Tako pravi Bog, Gospod: Tisti dan, ko vas očistim vseh vaših pregreh in obljudim mesta in pozidam razvaline in se bo opustošena zemlja, ki je nekdanj ležala pusta pred očmi vsakega potnika, zopet obdelovala, te-

Poslanec Franklin-Bouillon, ki je imel v francoski poslanski zbornici bojevit govor, v katerem je naglasil, da so francoske meje ob Visli.

daj poreko: Ta neobdelana zemlja je postala kakor cvetoč vrt, in pusta, zapuščena, porušena mesta stoji zopet trdno pozidana. (Ec., 36, 33—35.)

Kdor jadra danes po vodah Sredozemskega morja, pač komaj pomisli, da se vozi nad pogreznjenimi mesti in deželami, da so bili obsežni deli morskih tal nekoč v sivi davnini cvetoča polja, plodna zemlja. Še manj pa misli na to, da bi vse to moglo zopet biti, da bi se mogle vode na daleč umakniti in vrniti solnčni luči obsežen del svojih tal.

Filmi, ki jih izvršuje tačas na dnu Sredozemskega morja Mediterranea Deep Sea Expedition, nam neovrgljivo dokazujejo, da tam v tistih globinah prebivali ljudje. In kar smo brali v Sv. pismu o vesoljnem potopu, se da lepo združiti z znanostjo. Moremo si predstavljati, kako se je odigrala ta velika svetovna katastrofa. Pred približno 50 tisoč leti so imele sredomorske dežele približno tako razsežnost in obalno črto, kakor bi nastala, ako bi se morska gladina znižala za 1000 metrov.

Evropa, Afrika in Azija preje niso bile samostojni deli sveta, ki bi jih ločile vodne ceste. Ko se je začelo potem ledovje v severnem delu Atlantskega oceana — v zadnji ledeni dobi — vedno bolj tajati, so se rastoče vode pri današnjem Gibraltarju zgrnile slednjič v globlje ležeča notranja jezera. Ta so pri tem narasla in poplavila sosednja ozemlja v obsegu, kakor je ostalo do danes.

Ali je mogoče, da bi z modernimi tehničnimi sredstvi ta naravni dogodek obnovili, samo v obratnem zmislu, tako da bi pridobili novo zemljo in neizmerno silo?

»Zidali bodo kar je iz davnin ležalo porušeno, kar je pred časi razpadlo v prah; obnovili bodo zapuščena mesta, ki so ležala pusta od rodu do rodu. Tuji bodo stali tu, in pasli vaše črede, sinovi tujcev bodo vaši poljedelci in viničarji.« (Iz., 61, 4—5.)

Če se prejšnjega obljudenega ozemlja v

sredomorski kotlini že ne more vzpostaviti do globine 1000 metrov pod sedanjo morsko gladino, potem je to mogoče vsaj do globine 200 metrov, s čimer bi pridobili vsaj 660.200 kvadratnih kilometrov nove zemlje.

Ob obalah svetovnih celin leži takomenovana luščina, do globine približno 200 metrov. Ta luščina je razmeroma malo nagnjena, dočim pada morsko dno od 200 metrov dalje docela strmo. A neglede na to, so naravni pogoji za panropski načrt izredno ugodni. Sredozemsko morje je, kakor znano, izhlapno morje, to se pravi, da bi se po izhlapevanju samo od sebe znižalo, ako ne bi dobivalo ogromnega dotoka iz Atlantskega oceana — iz odprtega svetovnega morja. Ta dotok se da pri Gibraltarju z veliko zatvornico izpremeniti v električno silo. Vodne ceste skozi Gibraltar, Messino, Korint in Dardanele pri Galipoliju, kakor seveda tudi skozi Sueški prekop in med Sicilijo — Afriko, bi ostale odprte. Z uresničenjem tega načrta je zvezana obnova rodovitnosti Severne Afrike, izprememba Sahare v rodovitno zemljo. Vse to bi iz temeljev preobrazilo svetovno gospodarstvo.

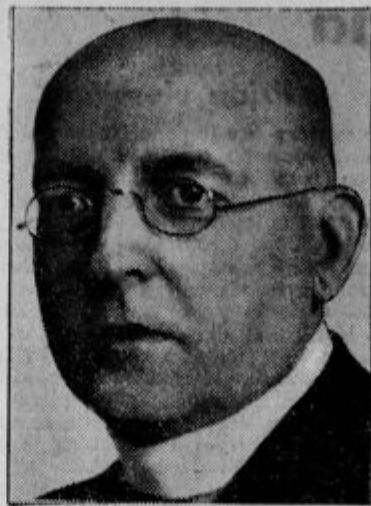
»Zato bo tudi Gospod utešil Sion in potolažil vse njegove razvaline; izpremenil bo njegovo puščavo v cvetoč vrt in njegove samote v Gospodov vrt: radost in veselje bo najti v njem, zahvala in hvalnice bodo odmevale.« (Iz., 51, 3—4.)

Dunajska policija pobira pri socialistih orožje: Policija pred poslopjem dunajskega »Vorwärts«. Zgoraj voditelja republikanskega Schutzbunda: Otto Bauer (levo) in Julius Deutsch.

Evropa na Daljnem Vzhodu

Siamski kralj gradi v Bangkoku na lastne stroške svoj zasebni kino, ki bo opremljen z najmodernejšimi aparati in napravami za filme in tonfilme. Sploh se v Bangkoku veliko dela za oplešanje mesta. Tako bodo staro kaznilnico v bližini kraljeve palače podrti in na njenem mestu zgradili pravosodno palačo. Material bodo dobavile večinoma evropske tvrdke. Ravno tako bodo prezidali in modernizirali glavno bolnico, policijsko postajo, zdravstveno upravo i. dr. Po občinah na deželi grade elektrarne. V Bang Quangu ob Menamu zgrade veliko moderno kaznilnico za kaznjence, ki imajo presedeti nad desetletno ječo. Dela bodo izvršili večinoma tujci. Material, opremo in električne potrebščine bodo v veliki meri dobavile nekatere tvrdke.

Dr. Ignacij Seipel, avstrijski zunanji minister in vodja krščanskih socialcev.

Dragocena pošiljatev

V Londonu se bo vršila meseca januarja 1931 mednarodna umetnostna razstava, na katero je poslal tudi perzijski šah iz svoje zakladnice predmete neprecenljive vrednosti. Dragocenosti so poslali v London po zračni poti, ker je zaradi roparskih tolptov vsak drug prevoz v Perziji nevaren. Takih dragocenih redkosti je bila komaj kdaj deležna kaka razstava na svetu. Med predmeti so čudovito lepe tapete, slikarije, kipi itd. Ni pa še znano, če je šah poslal tudi svetovnoslavni globus, ki je okrašen z nešteti dragulji in ga cenijo na 325 milijonov dinarjev.

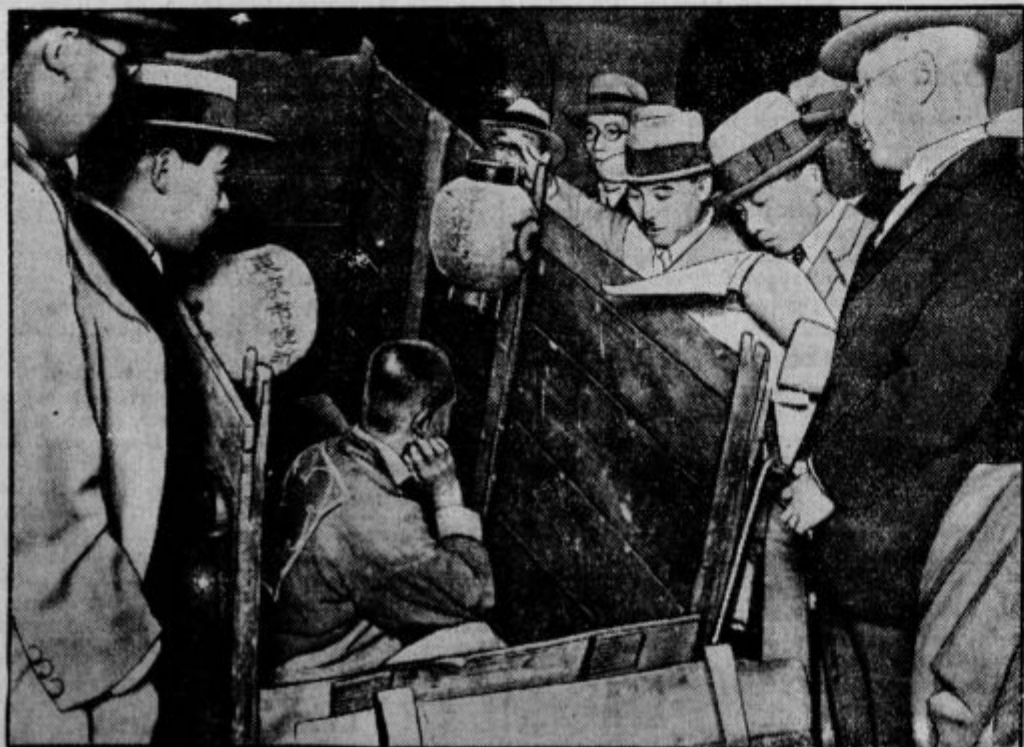

Za vsem - on!

Neki Američan je iztaknil v palači obubožanega italijanskega princa — Tiziana. Američan je takoj kupec za dragoceno sliko, toda princ se na noben način ne bi rad ločil od ljubljene umetnine in dedščine. Slednjič pa se le pogodita za zelo visoko ceno. »A opozarjam vas«, naglašja prodajalec, »da je kaznjivo izvažati iz Italije stare umetnine. Zato bodite previdni in nikomur ne pripovedujte o kupčiji.« Američan to rad obljubi, in da bi bil še bolj varen, naroči nekemu mazaču, da mu čez Tiziana naslika papežev portret. Na ta način je slika srečno iztihotapil čez mejo. Dospelši domov, je Američan poklical strokovnjaka in mu naročil, naj odstrani zgornjo sliko. Toda ko se strokovnjak loti dela, se s papežem vred lušči tudi Tizian. Že ne more biti nobenega dvoma, da je postal mecen žrtev grde prevare. Vendar veli strokovnjaku, naj dovrši svoje delo — kdove, nazadnje pa le utegne biti pod Tizianom še kaj. In tako je strokovnjak strgal dalje in uspeh je bil presenetljiv: s platna je pogledala, sijajna in veličastna kakor vedno — Mussolinijeva glava.

Severna Azija v ledeni dobi

Anglež dr. Engländer je napisal delo »Notes on Asia's Ice Age«, v kojem pojasnjuje, zakaj Severna Azija skoraj ni poznala ledene dobe. Njegova teorija slove: Ledeniki morejo nastati samo tam, kjer je veliko padavin. Velike padavine so pa zopet možne samo tam, kjer so veliki gozdovi. Teh pa v oni dobi v Severni Aziji ni bilo in zato je doživela Sibirija samo sneženo dobo, kakor jo ima danes, ne pa ledene dobe. Na vprašanje, kako da tedaj v Sibiriji ni bilo gozdov, odgovarja dr. Engländer, da so bili gozdove uničili njihovi največji sovražniki: mamuti, ki so živeli po Severni Aziji v ogromnih čredah in pa ljudje. Človek je takrat že poznal ogenj in ga je najbrž uprabljal kot lovsko sredstvo s tem, da je zažigal gozdove in na ta način gonil zveri, kakor še danes delajo divja plemena. Z gozdovi so izginiti mamuti, pa tudi neanderthalški človek.

Ljudsko štetje na Japonskem: Komisija v Tokiju je začela svoje delo že opolnoči in šla iskat brezdomce po raznih zatišjih in kotih. Tako so našli v starih vodnih ceveh reke Sumide do 200 oseb, druge so našli po tempelskih zatišjih in celo na košatih drevesih, enega so iztaknili v starem zabouju, kakor vidimo na sliki.

Kulturni obzornik

Pismo iz Beograda

Pred meseci je g. Jovan Dimitrijević v reviji »Život in rad« objavil zanimivo studijo, ki je nedavno izšla kot brošura z naslovom »Istorijski razvoj opere u Beogradu.« Reči moram, da je studija skrbno sestavljena in zlasti glede na statistične podatke in kot kronika izjemna. To je prvi poskus celotnega pregleda operiske aktivnosti med Srbi. Na drugi strani pa pogrešam globlje idejne podlage, na kateri naj bi razprava slonela. Razvoj beograjske opere so zadrževali in otežkočali razni momenti. Dolga desetletja so imeli Srbi le tako zvane komade s petjem in šele l. 1894. je bila prva operna predstava v Beogradu. Prva srbska opera je bila »Na uranku« St. Biničkoga (1905), druga pa »Knez Ivo od Semberije« Iv. Bajčića (1911). Tik pred svetovno vojno je zelo aktivno vršil reorganizacijo danes prestolne opere komponist J. P. Krstić. Mnogo zaslug za njeno izpopolnitev imata še gg. Mil. Milojević in Kresimir Baranović. Danes imajo Srbi že celo vrsto domačih opernih del. Opozoril bi na potrebo, da bi se tudi v Zagrebu in v Ljubljani nekdo lotil dela kot se ga je v Beogradu J. Dimitrijević in nam v dobrem pregledu podal ustvarjenje in rast naših oper. Morda bi bilo celo priporočljivo te tri studije objaviti v eni knjigi, ki naj bi v nazorni podobi kazala razvojno pot slovenskega hrvatskega in srbskega opernega udejstvovanja.

Zadnji čas zelo mnogo pišejo in polemizirajo o lepotač starega Dubrovnika in o pomenu arhitektonskega lica tega mesta. Pred nekaj dnevi je g. Kosta Strajnić izdal v Dubrovniku brošuro z naslovom »Dubrovnik bez maske«, ki je docela polemična. Zelo lep predgovor je brošuri napisal dr. Lujo Vojnović G. Strajnić obširno in vsestransko osvetljuje nekaj slučajev, ko sta dunajski arhitekt Keller in eden domačih z novimi, modernimi gradbami skazila zgodovinsko-umetniško enotno podobo starega Dubrovnika. Na koncu knjige je objavljenih več načrtov naših arhitektov, ki naj bi gradili oziroma vodili gradivo na tem arhitektonsko tako izbranem in občutljivem temetniku arhitekta Plečnika. Zelo priporočljivo bi bilo, ko bi Dubrovnik pritegnil našega po vsej Evropi znanega umetnika-arhitekta. Po vsej verjetnosti bi zelo ugodno rešil problem medsebojnega spajanja starih in modernih arhitektonskih potreb v okviru enotnega in ustaljenega mišljenja dubrovniškega mesta.

Med številnimi prevodi iz jugoslovanskih književnosti v italijanščino je posebno zanimiva »Nečista krv« Bore Stankovića, ki bo v kratkem izšla v prevodu Umberto Urbanija že v drugi izdaji. Topot jo bo založila milanska Casa editrice Bietti. Obenem sporočam, da je belgrajski Pen-klub na svoji zadnji seji sklenil, da med starejšimi srbskimi književnimi deli v prvi vrsti priporoči za angleški prevod »Nečisto kric. Londonski Pen-klub se je namreč že pred meseci obrnil na belgrajškega s prošnjo, naj mu sestavi seznam desetih del južnoslovanskih pisateljev, ki bi bila najpripravnejša in najvrednejša za prevod v angleščino. Razen Stankovićeve »Nečiste krvi« bo preveden na angleščino tudi eden sodobnih romanov, morda Crnjanskega »Seobe« (Seljive). Italijani bodo v kratkem dobili prevod »Ljubavi u Toskanie Miloša Crnjanskega, ki ga bo oskrbel Umberto Urbanij.

V zadnjih dveh številkah »S. knj. glasnika« so objavljene naslednje zanimivejše stvari: proza Milana Vukasovića (U buri oblaka i krša), Glumačka kariera Zarka Babića (Milan Begović), ki je le odloček iz biografskega romana, Senke osnova (Branko Lazarević), ki so aforistična razglabljanja znanega esteta o najvišjih filozofsko-življenjskih vprašanjih in se bodo nadaljevala; dalje pesmi Anice Savić-Bac, Desimira Blagojevića itd. Lazarevićevi fragmenti so marsikdo v tesni podobnosti z razglabljanji dr. Ks. Atanasijević. Med članki zanimajo: Podaci o duhovnom životu prestonice (Nikola Djonović), P. Verlije Maron (dr. A. Čajkanović), Beleška Isidore Sekulić itd. Posebej opozarjam na v zadnji številki objavljene »Pesmi pokrščenih črncev«, ki so prepone za globoko religioznostjo. Isidora Sekulić pa je dala zelo uspešno analizo sv. Avguština, ki bi jo radi njene izrazitosti priporočil celo za prevod. Vse hvale vredno je, da se je pravoslavka tako daleč in tako subjektivno vglabila v katoliškega misleca in svetnika. Med beleškami bi omenil one o Mateju Sternenu, o prevajanju Cankarja v italijanščino in o »Modri ptici«.

Pravkar je izšla v založništvu »Nolit« »Odesa« I. Babela. Delo je posrbil znani naš lirik g. Krklec. To je prva knjiga iz slovanskih literatur v »Nolitu« in bilo bi želeli, da se med drugimi posveti v naslednjih knjigah posebno pozornost Bolgarom, Poljakom in Čehoslovakom. Omenjam, da je »Odesa« učinkovito ilustriral slikar M. Tartaglia. Predgovor delu je napisal prevajalec. O lepoti prevoda. mislim, mi ni treba govoriti. Pesniški jezik Gustava Krkleca in njegovo dobro poznanje ruščine sta zadostna poroka za to.

»Biblioteka savremenih jugoslovanskih pisaca« zelo naglo raste. Doslej so v njej izšla dela Jovana Dučića (5 knjig), Miloša Crnjanskega (2 knjigi), Simunovića (2 knjigi) in V. Petrovića (2 knjigi). To so doslej najprezentativnejše, klasične izdaje srbsko-hrvatskih pisateljev.

Uprava prestolniškega gledališča je pred dnevi obnovila Cveticvega romantičnega »Nemanjo«, ki je bil zadnjič na programu v letu 1887. Kritika je to gesto sprejela z razumljivim in opravičenim nezadovoljstvom. Kaj nam je bil danes, ko čaka dolga vrsta novih del na vpriporitev, potreben osladen in formalističen romantik?

O jugoslovanskih narodnih nošah imamo že bogato gradivo. Sedaj je belgrajski etnografski muzej izdal zanimivo zbirko slik Nikole Arsenovića, ki predstavljajo narodne noše skoraj iz vseh predelov naše današnje države. Samo Makedonija in Bosna nista zastopani. Pripominjam pa, da je baš v teh krajih duh patrijarhalnosti najbolj živ in je moderna civilizacija najmanj prodirala vanje, da bi bile baš zato narodne noše iz teh krajev najbolj originalne. Predgovor je knjigi napisal ravnatelj etnografskega muzeja dr. Bora M. Drobnjaković. Tone P.

ZIMSKE OBLEKE

raglane, suknje, trenchcoate in usnjate suknjice kupite najceneje pri

Konfeksijski industriji

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA, Dunajska cesta 7

Naročajte »Slovenca«!

Anketa o lesni krizi v Celju

Z ozirom na to, da je radi splošne gospodarske depresije in velike konkurence inozemskega lesa naša lesna trgovina v nadvse kritičnem položaju in se dejansko nahaja pred katastrofo, je Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo in ljubljanski školski anketni lesnih trgovcev dravske banovine,

ki se bo vršila v četrtek, 13. t. m. ob 2 popoldne v mali dvorani Celjskega doma v Celju. Ker se bo na anketi razpravljalo o korakih, ki se bodo povzeli za omiljenje te težke situacije, vabimo vse lesne trgovce dravske banovine, da se je udeležijo.

Predavanje o zakonski stabilizaciji dinarja. V soboto, dne 15. t. m. predava v ciklusu predavanj Ljudske univerze za trgovce in obrtnike v Ljubljani urednik belgijske revije »Narodno blagostanje« dr. Milan Lilleg o zakonski stabilizaciji dinarja. Začetek predavanja, je ob pol devetih zvečer v restavraciji »Zvezda«.

Uradne ure pri carinarnicah in centralnih carinskih blagarnah so počeni z 11. t. m. vsak dan od 8.—12. ter od 14.—17., ob sobotah od 8.—14.

Poštna hranilnica v oktobru 1930. V mesecu oktobru so narašle hranilne vloge za 8,5 mil. na 191,7 mil., število vlagateljev pa na 118.435. Številno računov se je v oktobru povečalo za 123 na 18.977. Prometa je bilo 6210,5 mil. (v septembru 6021,6 mil.), vloge so pa znašale konec meseca 874,7 (sept. 815,2) mil. Din. Skupno je bilo prometa v prvih 10 mesecih 53.789,7 mil. v primeri s 48.609,9 mil. Din v prvih 10 mesecih lani.

Razpis licitacije prafov. Jug. drž. železnice so razpisale veliko licitacijo bukovih, hrastovih in borovih prafov, skupno 1.400.000 kom. za 25. t. m. (od tega bukovih 750.000=1.000.000 kom.).

Prodaja plemenske živine v kočevskem okolišju. Izredna kupčija plemenske živine se je vršila pretekli teden po naših okoljskih krajih. Savska banovina je nakupila 26 plemenskih bikov in sicer 9 bikov v Ribnici, 17 pa v Dobrem polju. Izplačala je prodajalcem nad 159.000 Din. Povprečno po 13, 14 in 15 Din je bila cena žive teže za 1 kg. Plemenska živina je bila Matalonske pasme. Biki so bili odlične kakovosti in vse kakor bivši material uvožen nedavno iz inozemstva, ki pa je stal sigurno dva do trikratno vsoto, ki je bila izplačana v tukašnjem okolišju. Biki so bili vsi tuberkulozirani in je ostala reakcija negativna. Komisija savske banovine je bila z nakupi izredno zadovoljna. Ker je v tukašnjem okraju približno 30-40 bikov na razpoložo, bi bilo želeli, da kr. banska uprava zainteresira južne banovine za nakup. Zeleni bi bilo, da banska uprava predpiše oziroma sestavi pravilnik za nakup plemenske živine.

K delu Mednarodne repar. banke. Curih, 11. nov. kk. Baselska konferenca voliteljev emigrantskih bank je v soboto in danes sklenila g. d. e. d. stabilizacije španske valute, da bo v mednarodni reparacijski banki predlagala, naj španska banka založi v mednarodni plačilni banki zalogo zlata, dočim bo mednarodna repa. akcijska banka za to pripravila potrebne devize za podporo tečajna nazere na mednarodnih bozah. Dalej je litvska narodna banka naročila mednar. reparacijski banki, naj nakupi zanjo zlato in ga vzame v šrambo, da bo kot protivrednost mogla dobiti devize. Izmed valut, v katerih vrši mednar. reparacijska banka svoje tekoče posle, so izključeni: pejeta, dinar, turški funt, portugalska in južnoameriške devize, ruski červonec, egiptski in avstralski funt. Banka v bodoče ne sme komunicirati narodnim bankam ali privatnim bankam. Njene operacije morajo biti individualnega značaja. V bodoče sme mednar. re-

paracijska banka nakupovati tudi memice srednjega termina, ki ne sme prekoračiti enega leta, pod pogojem, če jih posreduje kakva privatna banka in ima poročilo svoje narodne banke. Jugoslovanski tobacični monopol je že zaprosil za tako poročilo pri jugoslovanski Narodni banki.

Dobave. Ravn. drž. rudnika Zabukovec pri Celju sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave razne železnice, litih koles, strojne lep nke. — Ravn. drž. rudnika Kakavj sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave raznega orodja; do 20. t. m. glede dobave 3 in pol vagona moke. — Ravn. drž. rudnika Beza sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1000 m vrvi. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave ekla, koles za centrifugalno sesaiko, ostrinih plošč, pločevine, 200 kg žebeljev, 1 vagona koruze ter glede dobave 1 transformatorja. — Ravn. drž. žel. v Subotici sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 1500 kg denaturiranega spirita in 500 kg surove karbolne kisline ter glede dobave zobatih koles. — Dne 25. t. m. se bo vršila pri ravn. drž. žel. v Subotici ofertna licitacija glede dobave materiala za barvanje. — Dne 22. t. m. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofert. licitacija glede dobave rezervnih delov za avtomobile znamke »Matise«.

Borza

Dne 11. novembra.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so tečajni ostali v glavnem neizpremenjeni, deloma pa so bili čvrsteši. Promet je bil manjši kakor včeraj. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Trst in Pariz, vse ostale zaključene devize pa je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2273,50 bl., Berlin 1344,50—1347,50 (1346), Bruselj 787,74 bl., Budimpešta 988,50 bl., Curih 1095,90 bl., Dunaj 793,85—796,85 (795,35), London 273,95—274,75 (274,35), Newyork 56,38 bl., Pariz 220,92 do 222,92 (221,92), Praga 167,06 do 167,86 (167,46), Trst 294,50—296,50 (295,50).

Zagreb. Amsterdam 2270,50—2276,50, Berlin 1344,50—1347,50, Bruselj 787,74 bl., Budimpešta 988,50 bl., Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 793,85 do 796,85, London 273,95—274,75, Newyork 56,28 do 56,48, Pariz 220,92—222,92, Praga 167,06—167,86, Trst 294,60—296,60. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 8,2 mil. Din.

Belgrad. Danes borza radi praznika zahvale Franciji ni poslovala.

Curih. Belgrad 9.1280, Amsterdam 207,45, Atene 6.675, Berlin 122,79, Bruselj 71,88, Budimpešta 90,20, Bukarest 3,06, Carigrad 2,44, Dunaj 72,59, London 25,0335, Madrid 759,70, Newyork 515,45, Pariz 20,255, Praga 15,285, Sofija 3,73, Trst

26.975, Varšava 57,75, Kopenhagen 137,825, Stockholm 138,225, Oslo 137,85, Helsinkors 12,975. Dinar notira na Dunaju (deviza) 12.57375, (valuta) 12,545.

VREDNOSTNI PAPIRI

Na ljubljanski borzi je bila zaključena Kranjska industrijska po 312. Tendenco za državne papirje je bila čvrstejša. Tako se je v toku sestantka uvrstilo 7% inv. pos. od 87,50 na 88, nadalje je bila po čvrstejih tečajih zaključena vojna škoda in 7% Blerovo posojilo. V bančnih papirjih so bili zabeleženi običajni zaključki v delnicah Poljo- in Union banke po neizpremenjenih tečajih. Čvrsta je Prašteditona, ki je bila zaključena po 927, popustila pa je Jugobanka od 78,50 na 78. Industrijski papirji so beležili danes zaključke v delnicah Gutmanna, ki je popustil od 136 na 135 nadalje je popustila osješka Sečersna od 300 na 298. Trboveljska je bila zaključena po 376, torej nekoliko čvrsteje kakor včeraj.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92 bl., 7% Bler. pos. 82,25 bl., Celjska pos. 160, Ljubl. kred. 122, Prašteditona 930, Kreditni zavod 170—180, Vevče 124, Stavbna 40, Split cement 400 bl., Kranj. ind. zaklj. 312, Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 87,50—87,75 (87,50, 88), agrari 51—54, vojaška ar. 431—432 (431), kasa 430—432, 11. 432 bl., 12. 431—431,50, 2. 420—424 (brez kup.), srečke Rdeč. križa 52 bl., tobačne sečke 31 bl., 8% Bler. pos. 91—91,25, 7% Bler. pos. 81,75—82 (82,75), 7% pos. Drž. hip. banke 80,75—81,50, 6% begl. obv. 70—72, pos. m. Zagreba 72 bl. — Bančne delnice: Ravn. gorja 75 den., Hrvatska 50 den., Katoliška 35—38, Poljo 56—56,50 (56), Kreditna 56 den., Union 191—193 (191), Jug 78—78,25 (77,50, 78), Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 67 den., Narodna 8050—8100, Obrtna 36 den., Prašteditona 927—930 (927), Elno 135 den., Srbska 189—190, Zemaljska 129—131. — Industrijske delnice: Nar. sm. 25 den., Gutmanna 133,50—135 (136, 135), Slaveks 52—55, Slavonijski 200 den., Našice 900—1000 Danica 100—103, Pivara Sar, 190 den., Drava 237 bl., Sečersna Osjek 298—300 (300, 298), Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 197 den., Brod. vag. 90 den., Union 95—120, Vevče 124 den., Isis 40—45, Ragusa 388—400, Oceanija 215—245, Trboveljska 375,50—376,50 (376), Split cement 300—400.

Belgrad. Danes borza radi praznika zahvale Franciji ni poslovala.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 80,50—82. — Newyork: 8% Bler. pos. 91—92, 7% B'er. pos. 80,50—82, 7% Pos. D. H. B. 79,75—80,50.

Dunaj. Don. sav. jadr. 87,25, Wiener Bankverein 17, Creditanstalt 46,70, Escompteges. 158, Union 23,75, Mundus 140, Alpine 19,40, Trboveljska 46,60, Rima Murany 69,25.

Žitni trg

Budimpešta javlja danes zopet slabšo tendenco pri majhnem prometu. Pri nas je položaj nadalje slab, cene so zatenkrat ostale neizpremenjene, vendar kažejo nagibnost k nazadovanju. Promet je slab, ker konzum kupuje le najpotrebnejše.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Pšenica: 79-80 kg bč. in jbn. 130 do 132,50, bč. Tisa šlep 14—142,50, gbe. 137,50 do 140, ban. Tisa šlep 140—145, ban. Beča šlep 137,50 do 142,50, gbn. 135—137,50, sr. 78 kg 130—132.

MALI OGLASI

Venska drobna vrsta po 1-50 Din ali vsaka beseda 50 nar. Najnižji oglasni strošek 5 Din. Oglasni nakladar vrstje se računajo vsi. Za odgovor zram. o: Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Prodajalka
z večletno prakso se sprejme kot poslovalnica za trgovino z mešaninami blagom. Nastop takoj. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 12.916.

Kuharica
pridna, snažna, vsestransko izveščana, išče mesto v župnišču. Naslov pove uprava pod št. 12.883.

Dekle
bi se rada pričela boljše kuhe, pomagala bi tudi opravljati druga dela. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.881.

Samostojna kuharica
poštena, išče mesto pri boljši rodbini. Nastop 1. decembra. Naslov v upr. Slovenca pod št. 12.904.

Kuharica
starejša, želi mesta v gostilno ali k orožnikom. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.900.

Služkinja (kuharica)
katera je zdrava, snažna in lepega vedenja, dobi takoj službo v Ljubljani. Znan mora okusno kuhati mešansko hrano in snažno opravljati hišna dela. Le dela zmogljive so upoštevati. — Naslov pove uprava lista štev. 12.852.

Oskrbnik
se išče za samostojno vodstvo novogradnje in opremljene privatne smučarske kočice na Zelenici pri Trzinu. — Interesenti doka natančno pojasnila: Mals Leben, trgovec, Ljubljana, Poljanska cesta 27, ali g. Jocij Ferdinand, Trzin, Gorenjsko.

Kletar
se sprjme, trezen in pošten, lateri bi oskrboval tudi prodajo vina na malo. — A. Čufer, Jesenice.

Neosmenjen sluga
se išče k konjem, ki zna jahati, za jahalno društvo. — Stančičeve poizvedbe pri dr. F. Luckmanju, Gradišče 4/I, Ljublj.

Stanovanje
iščeta zakonca brez otrok za februar ali maj v bližini Tabora. — Ponudbe pod: »Državni uradnik« na upravo »Slov.«

Dve sstanovalki
sprejemam sredi mesta po 150 Din z zajtrkom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.924.

Sobo
v središčnem mestu, solčna, s posebnim vzhodom, oddam takoj solidnemu gospodu. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 12,532.

Vnajem
Ulični lokal
s stransko sobo za urad ali v druge svrhe, v središčnem Ljubljani se odda takoj (Franciški ulica 8). Ponudbe na: dr. B. Vouk, Zagreb, Mošnjakova 18.

Hotel
ali dobro vpojen restavracijo v Ljubljani, Kranju ali Zagrebu, sprejemem v najem. Prednost, ako je stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Hotel«.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Drž. razredna loterija
Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor :: Aleksandrova cesta št. 42.

Zrebanje V. razreda 20. kola, prvi dan, 10. novembra 1930. — Izrebrani so bili sledeči dobitniki (za event. tiskovne pogreške se ne odgovarja).

20.000 Din št. 77076
10.000 Din št. 80448, 81455, 89287
4.000 Din št. 25071, 34935, 36392, 38474, 62638, 77701, 78188, 87625
2000 Din št.: 1411, 4913, 5165, 5492, 6173, 9431, 9634, 13431, 13579, 15488, 17772, 17869, 18855, 19197, 19257, 19865, 23654, 26714, 30189, 35013, 36419, 37250, 42578, 43138, 43547, 43716, 46127, 47279, 49073, 49100, 49465, 49561, 49.82, 55630, 57891, 58552, 59503, 60546, 61460, 62987, 64283, 69499, 70895, 71763, 74258, 78620, 80042, 80101, 81719, 84261, 89695, 90787, 91304, 95405, 95787, 96565, 97765, 99536, 99523, 99583.

Avtomobilisti
in motociklisti pozor! — Kupujem avto- in motorne plašče, vsake količine. — Just Gostičič, meh. delavnica, Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Vrednostne papirje
srečke, obligacije, delnice kupuje upravištvo »Merkur«, Ljubljana Šelenburgova ulica 6/II, tel. 30-52

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

slav. 77-78 kg 125—127,50. — Koruza: bč., sr. stara 90—95, bč., sr. nova 60—62,50, bč., sr. nova dec. jan. 65—67,50, bč., sr. nova marc, april, maj 80—82,50, sr. nova suha ladja 75—80. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 34 vagonov, oves 1 vagon moka 1 vagon, koruza 17 vagonov, otrobi 1 vagon. Tendenco mlačna.

Budimpešta. Tendenco mlačna. Promet miren. Pšenica: marc 15,06—15,07, zaklj. 15,06 do 15,07; maj 15,16—15,19, zaklj. 15,16—15,17. — Rž: marc 8,65—8,80, zaklj. 8,78—8,80. — Koruza: maj 11,47—11,55, zaklj. 11,52—11,54; tranzit maj 9,32 do 9,40.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: en vagon jelovih desk, dva vagona bukovih drv. Tendenco neizpremenjena.

Živina

Ponedeljkov sejem v Kranju. Na trg je bilo prignanih 73 volov, prodanih 41, cena 3000—4000 Din; krav 62, prodanih 23, cena 1700—2200 Din; telet 7, prodan 1, cena 700—900 Din; junceve 2, prodane 2, cena 3000—3500 Din, junje 11, prodanih 7, cena 3500—4000 Din; bikov 3, prodana 2, cena 5000—6000 Din; konj 1, neprodan, cena 2000 Din; kobil 1, neprodana, cena 1600 Din; ovac 67, prodanih 54, cena 140—200 Din, koz 5, neprodane, cena 300—400 Din; svinj 60, prodanih 12, cena 300—2000 Din; prašičev 76, prodanih 31, cena 300 do 2000 Din; prigon živine in tudi kuptije so bile precej dobre.

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Edvard Saborsky et Co., Dunaj.) Na trg je bilo pripeljanih 5034 pršutarjev in 4974 špaharijev. Iz Jugoslavije jih je bilo 1074. Cene: špaharij I. 1.67 do 1.70, II. 1.60—1.62, kmečki prašiči 1.60—1.70, pršutarji 1.45—2. Tendenco: špaharij so se pocenili za 3 groše, pršutarji pa za 5 do 10 grošev.

Hmelj

Nürnberg, 11. nov. kk. Na trg je bilo pripeljanih 50 bal, prodanih pa tudi 50 bal. Kupčija je bila za hallertauski hmelj vseh vrst od 75 do 110 mark, za slabi tetnanski po 77 mark, za prvovrstni spalterski 105 mark, dočim se je prodalo nekoliko manjših postavk štajerskega hmelja po 58—60 m. Razpoloženje in cene so ostale nespremenjene.

Iz službenih objav

Iz trg. registra. Izbrislila sta se radi končane likvidacije podružnici Slavske banke v Mariboru in v M. Soboti.

Iz zadržnega registra. Pri Mizarski strojni zadrugi r. z. z. o. z. v Celju je bila vpisana likvidacija.

Ali ste že poravnali naročnino?

Službeni obяви
Kuharica
pridna, snažna, vsestransko izveščana, išče mesto v župnišču. Naslov pove uprava pod št. 12.883.

Dekle
bi se rada pričela boljše kuhe, pomagala bi tudi opravljati druga dela. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.881.

Samostojna kuharica
poštena, išče mesto pri boljši rodbini. Nastop 1. decembra. Naslov v upr. Slovenca pod št. 12.904.

Kuharica
starejša, želi mesta v gostilno ali k orožnikom. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.900.

Službodobe
Služkinja (kuharica)
katera je zdrava, snažna in lepega vedenja, dobi takoj službo v Ljubljani. Znan mora okusno kuhati mešansko hrano in snažno opravljati hišna dela. Le dela zmogljive so upoštevati. — Naslov pove uprava lista štev. 12.852.

Oskrbnik
se išče za samostojno vodstvo novogradnje in opremljene privatne smučarske kočice na Zelenici pri Trzinu. — Interesenti doka natančno pojasnila: Mals Leben, trgovec, Ljubljana, Poljanska cesta 27, ali g. Jocij Ferdinand, Trzin, Gorenjsko.

Kletar
se sprjme, trezen in pošten, lateri bi oskrboval tudi prodajo vina na malo. — A. Čufer, Jesenice.

Neoimenjen sluga
se išče k konjem, ki zna jahati, za jahalno društvo. — Stančičeve poizvedbe pri dr. F. Luckmanju, Gradišče 4/I, Ljublj.

Sostanovalka
sprejemam po nizki ceni. — Grobelšek, Rožna dolina, cesta III, št. 32.

Meblovana soba
za dva osebi se takoj odda. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 12.906.

Stanovanje
komfortno, obstoječa iz treh sob, kuhinje, kopalnice in drugih pritliklin, se takoj odda. Naslov v upravi pod št. 12,820.

Sobo
oddam enemu ali dvema gospodom. Naslov pove uprava lista štev. 12,923.

Ulični lokal
s stransko sobo za urad ali v druge svrhe, v središčnem Ljubljani se odda takoj (Franciški ulica 8). Ponudbe na: dr. B. Vouk, Zagreb, Mošnjakova 18.

Hotel
ali dobro vpojen restavracijo v Ljubljani, Kranju ali Zagrebu, sprejemem v najem. Prednost, ako je stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Hotel«.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in drva
odpadek od parketov oddam v vsaki količini par na žaga Javrenčič & Ko Ljubljana, Jožnkova ul. 16, za gorenjskim kolo-dvorom.

Prodajna
žaganje in dr

TRETORN

galoše in čevlji za sneg

kupujejo vsi, ki cenijo svoj denar in varujejo svoje zdravje. Kupite tudi Vi še danes znamko

TRETORN

ker je najboljša.

Razglas

Ker se nam, podpisanim gozdnim posestnikom iz vasi Račovo, občina Novo mesto, prizadeva v naših gozdih, ležečih v davčni občini Račovo, od strani novomeškega prebivalstva, bodisi šoloobveznih otrok ali pa odrasle mladine in dijakov, ogromna škoda s tem, da napravljajo v naših gozdih brezpotrebne nove steze, ter ob Krki svoja kopališča, sekajo in rujejo mlada gozdna drevesca, starejšemu drevju pa lomijo veje in vršičke, ali pa jih nasekavajo in obelijo, ter brezmiselno napravljajo ogenj, katerega puščajo nepogašenega, kar ima lahko nepregledne posledice, smo podpisani posestniki sklenili, da bomo našo last z vsemi zakonitimi sredstvi branili ter bomo vsako nepoklicano osebo, ki bi se nahajala v naših gozdih brez našega dovoljenja in vednosti, iz gozda takoj zavrnilo odnočno po potrebi neusmišljeno oblastem ovdali. — Obstoječe in nanovo napravljene steze v gozdu smo odpravili in zagradi.

Toliko v vednost in ravnanje.

Anton Terapišič, Alojzij Brudar, Potočar Jože, Blažič Jakob, Avžin Janez, Kastelic Anton, Bradač Josipina.

Pletenine

poceni prodaja ves teden

IVANKA ŠMALC

Ljubljana, Marijin trg.

Začetek prodaje 10. novembra. Velika izbira lepih pletenih oblek po neverjetno nizkih cenah.

Autotaksi M. Hočevar

Novo mesto-Kendria Telefon št. 18

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Umrli nam je naša ljuba mama, stara mamica in prababica, gospa

Marija Franko roj. Grundtner

previdena s sv. zakramenti, v 90. letu svoje starosti. - Pogreb naše nepozabne mamice bo v sredo, dne 12. novembra 1930 ob 14 iz hiše žalosti, Miklošičeva cesta št. 28.

Ljubljana - Solkan, dne 10. nov. 1930.

Vilma Josin roj. Franko, hči. — Žalujoče rodbine: Dr. Frankova, dr. Misova, ing. Ruehova, prof. Škrjančeva.

Najin zlati

Bojanček

se je za vedno poslovil od naju in odšel med nebeske krilate. Pogreb najdražjega sinčka bo v četrtek, dne 13. novembra ob pol 4 popoldne izpred splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Zagreb, dne 11. novembra 1930.

Polde in Valči Drnovšek.

Zahvala

Vsem blagim sorodnikom, prijateljem, tovarišem in znancom, ki so sočustvovali z nami ob prebriski, nenadomestljivi izgubi našega sinčka in bratca

Ljubana

iskrena zahvala. Posebno se še zahvaljujemo onim, ki so s prekrasnim cvetjem počastili spomin našega ljubljence, prečastitemu gospodu župniku za res tolažilne besede ob grobu, kakor domačim tovarišem za požrtvovalno pomoč v pretežkih dneh.

Zreče, dne 10. novembra 1930.

Žalujoča rodbina Mravljakova.

Častiti svetnik gospod Miklavž je prispel v Ljubljano

in se nastanil v

SLAŠČIČARNI NOVOTNY
GOSPOSVETSKA CESTA 2.

Sicer je precej mrmral zaradi razdrapanje ceste okoli nas, a na mojo prošnjo se je omečil, in sicer zaradi tega, ker je videl naše veliko in lepo izložbeno okno, kjer mu je mogoče razstaviti svoja bogata in krasna darila, katera je pripeljal s seboj iz Berlina, Prage, z Dunaja, iz Beograda in Zagreba. Otroci, bodite prični, ker Miklavž ves dan stoji v našem izložbenem oknu in sledi vašim korakom. Prosite mamice, naj si ogledajo in vas mu priporočijo.

Zelje, prošnje in pisemca sprejema

T. NOVOTNY, GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 2.

PIŠITE TAKOJ PO VELIKI BREZPLAČNI

KATALOG

tovarne glasbil, gramofonov in harmonik
MEINEL & HEROLD
prodajna podr. MARIBOR
št. 102-B in tudi Vi boste imeli dobro godbo in veselje v hiši

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

Zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena soproga, mama, sestra, teta in svakinja, gospa

Franciška Škrbec roj. Kovič

soproga posestnika in trgovca iz Podcerkve pri Starem trgu

dne 11. novembra, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo blage pokojnice prepeljemo k Sv. Agati pri Dolskem in se vrši pogreb v četrtek, dne 13. novembra 1930, ob 3 popoldne na farno pokopališče Sv. Agate. Ljubljana, dne 11. novembra 1930.

Škrbec Ivan, soprog, Franc, Ivan, Franciška, Tilka in Mirko, otroci in vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Javljamo tužno vest, da je gospod

Anton Burger

inšpektor del. ministrstva financ v pokoju in dirigent naše podružnice Novo mesto

dne 10. novembra 1930 po kratki bolezni umrl.

Blagopokojni je bil več let naš odličen sotrudnik, ki ga bomo ohranili v hvaležnem spominu.

Ljubljana, dne 11. novembra 1930.

Ljubljanska kreditna banka.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1935.

Vse je zmogel. Le eno slabo stran je imela njegova moč. Bil je en sam, bil je umrljiv človek proti milijonom drugih ljudi. Strel bi ga mogel ubiti. Bomba bi ga mogla unčiti z njegovo hišo vred. Nikoli ne bi smel sam stopiti v javnost, nikoli ne bi smeli njegovi nasprotniki izvedeti za njegovo bivališče. Njegova moč je nadčloveška, dokler ostane tajna in deluje iz neznanega kraja. Mogli bi jo napasti, čim uganejo nasprotniki njen sedež in izvor.

Erik Truvor je prelistal porumenele pergamentne liste stare knjige. Od pergamenta je prišel do starega papirja in končno do šopa gladkega pisalnega papirja, ki ga je prišil Olaf Truvor knjigi.

Nekaj vrstic v značilni pisavi njegovega očeta: »Z redko trdovratnostjo se je ohranila v naši družini pravljica, da bo potomec našega rodu nekoč dajal še zakone svetu. Neki Harald Truvor je vero na legendo poplašal anno 1542 s svojo glavo. Vedno sem se izogibal, da bi govoril o starih strahovih. Upajmo, da pride sedaj pravljica končno v pozabljenje.«

Erik Truvor se je moral kljub resni volji nasmehnuti. Bilo mu je že jasno, kako se širijo take pravljice. V sobah služinčadi so govorili o tem. Tako je bil sam kot otrok slišal o tem in do danes je ohranil v spominu. Tudi brez očetovih zapiskov bi bil vedel za to. Nekaj drugega se mu je zdelo važnejše. Ali je pravljica utemeljena? Ali določuje

usoda dejanja in nehanja posameznikova res tisočletja naprej. Vprašanje ga je mučilo in odgovora ni mogel najti.

Reynoldovina, obdana od treh strani od strmega skalovja in obraslih gričev, leži skrita v morju zelenja. Zadnja gozdna drevesa se skoro dotikajo s svojimi vršiči streh poslopij. Posamezni vrelci, ki vro iz skal, se blizu posestva strnjujejo v krasen potok. Malo pred posestvom je prisiljen okreniti svoj tek in si ukrčiti prikladnejši pot med širokimi travniki, ki se za ravnino pridružujejo posestvu.

V bledomodri, lahki obleki, z velikim slamnikom na glavi, je šla Jana čez ozko bry, ki je držala čez potok. Z lahnimi koraki se je vzpenjala na skalnati grič, kjer je na vrhu ena sama orjaška bukev široko razprostirala svojo listnato streho. Bil ji je ta kraj najljubši. Med rebrastimi koreninami ogromnega debela je našla prostorček, kjer je lahko počivala v naslonjaču. Od tu je mogla kakor iz ptičjega leta pregledati Reynoldovo farmo in širne zelene travnike.

Kako drugače kakor v Trentonu, kjer je dim in sopara velikih državnih tovarnen ležala nad krajem. Ko je slonela Jana ob drevesnem deblu, ji je sveži jutranji zrak pihal ob čelo, medtem ko je njeno pijano oko blodilo po širni zeleni pokrajini. Kako bi bila oživila mati v tem milejšem podnebjem, morda popolnoma ozdravela... in Silvester? Kje je? Živi še? Zakaj ni nobenega glasu od njega... Motne sence so se ji spustile na čelo. Dihal je nemirno. Vzdih ji je napolnil prsa. S celim srcem se je oklenila misli, naj bi kmalu prišel ponjo.

Dr. Glosin? ... Gotovo, bil je vedno ljubezniv in prijazen napram njej. Toda vedno znova so se ji vzbujale zmešane misli. Vznemirljivo, svareče so kalile čustvo hvaležnosti. Razdvojenost jo je često tako mučila, da je že premišljala, da bi zapustila farmo za zmeraj. Vendar kam? In bi jo našel Silvester, ako ne bi več bivala na Reynoldovini.

Da se osvobodi tuhanja, je prišla knjigo, ki jo je vzela iz doktorjeve knjižnice in je začela čitati. Vendar ne dolgo. Potem ji je padla iz rok in dobrotljiv spanec jo je objel. Preslišala je korake doktorja, ki je prišel po njenem odhodu in ki ga je Abigail poslala k samotni bukvi.

Glosin je stal pred njo in očaran motril to kot od umetnikove roke ustvarjeno postavo, ta plemeniti in mehki obraz z rožnatimi barvami in nežnimi usti. Pokleknil je poleg nje, jo oprezno prijel za roko in jo dalje požiral s svojimi pogledi. Vse to je pripadalo sedaj njemu, kakor je mislil. Pripadalo mu je za vedno. Nihče mu je ne bi mogel več oporekati.

Dr. Glosin je bil mož železne volje in izredne vztrajnosti. Edino, kar je bilo brez volje pri njem, je bila njegova vest. Globljih srčnih potreb doslej ni poznal. Ako se je primerilo, da je žensko bitje vzbudilo v njem mimogrede poželjenje, si jo je pridobil z vsemi zvijačami brezvestne morale. Ako ne bi bilo zidovje Reynoldove farme nemo, bi razkrilo marsikakšno žalost, ki se je nekje pričela in se tu končala.

Samo eno veliko strast je imel dr. Glosin v svojem življenju. Takrat, ko mu je stopila na pot Rokeja Bursfeldova.